

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Quæstio III. De Providentia Dei in specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](#)

causa, v. g. ex universali terræ motu, esset moriturus, DEUS inspirare potest matri talem intitutum, ut ipsa hoc pium opus faciat. At, si infans alias non esset moriturus in utero, DEUS hoc non inspirat matri, quamvis feminæ aliquando sibi falso imaginentur, quod à DEO ad aliquid incidentur.

632. Ob. ultimò. Si DEUS vult omnes homines salvos, cur igitur non dat omnibus gratias efficaces? qui enim serio aliquid vult, facit omnia, quæ potest: & si habeat medium certum illud obtinendi, non omittit hoc adhibere. Hæc objectio duo tangit. Primum est, an DEUS possit serio velle omnium salutem, quamvis non omnibus det gratias efficaces. Secundum, cur uni præ alio det gratias efficaces. Ad 1. dico, DEUM tamen efficaciter affectivè, licet non effectivè, velle omnium salutem; licet enim voluntas effectivè efficax determinet ad omnia prorsus media adhibenda, non ita determinat voluntas tantum efficax affectivè; nam etiam serio dicimus velle ea, in ordine ad quæ tantum facimus, ut non possit nobis imputari, si res non fiat: quamvis non omnia, quæ possemus, faciamus. Sic pater serio vult filii sui in literis proiectum, si ei de libris, ac Magistro provideat, quamvis eum non alio mittat, et si ibi spes major esset hauriendæ doctrinæ: & nos omnes serio volumus olim esse beati, quamvis non omnia, etiam utilissima, media adhibere velimus, modo necessariis utamur.

Ad secundum repono cum SS. PP. illud Apostoli ad Roman. ii. v. 33. *O altitudo divitiarum sapientie, & scientie DEI, quam incomprehensibilia sunt judicia ejus, & investigabiles viae ejus! quis enim cognovit sensum Domini, aut quis consiliarius ejus fuit?* Addo dictum S. Augustini de spiritu. c. 34. Jam si ad illam profunditatem scrutandam quisquam nos coarctet: cur illi ita suadeatur, ut persuadeatur, illi autem non ita, duo sola occurunt interim, qua respondere mihi placeat: *O altitudo divitiarum!* & Nunquid iniquitas apud DEUM? Cui responsio ista displaceat, querat doctores, sed caveat, ne inveniat præsumptores. Et tract. 26. in Joannem non longè a principio. Quare illum trahat, & illum non trahat, noli velle judicare, si non vis errare. Semel accipe, & intellige: si non traheris, ora, ut traharis.

QUÆSTIO III.

De Providentia DEI in Specie.

ARTICULUS I.

Quid sit prædestinatio, & an detur ante merita conditionatè prævisa.

633. Pars providentiae est prædestinatio, ut tradit S. Thomas 1. part. quest. 23. art. 1. in corp. Hæc autem, prout restringitur ad homines post peccatum originale, definitur à S. August. l. 2. de bono perseverantia c. 14. *Præscientia, & præparatio beneficiorum DEI, quibus certissimè liberantur, quicunque liberantur.* Unde prædestinatio involvit actum intellectus, scilicet præscientiam: & a-

ctum voluntatis, scilicet præparationem beneficiorum, seu ordinationem gratiarum. Quando autem in Scripturis prædestinatio videtur reduci ad voluntatem, consideratur tantum inadæquatè, seu ut libera; nam adæquatè considerata, seu ut prudens, & libera elección, utique involvit etiam actum intellectus.

Quæritur jam, an actus intellectus præquisitus ad prædestinationem, inadæquatè sumptum pro actu voluntatis, seu decreto liberandi a malis, aut beatificandi, & quidem ob merita, sit tantum actus scientiæ simplicis intelligentiæ, vel an requiratur etiam scientia media de meritis conditionatè, vel etiam scientia visionis de iisdem absolute futuris. Quod attinet ad scientiam visionis, postea agemus, modò autem de scientia media.

P. Nicolaus Martinez, & post eum aliqui Recentiores, defendunt, posse DEUM post scientiam simplicis intelligentiæ, ante scientiam medium, hominem prædestinare ad gloriam, tanquam coronam, vel etiam actum bonum prædefinire: quod tamen pluribus modis potest exponi. 1. ut DEUS antecedenter ad scientiam medium ita decernat: *Volo Petrum salvum, vel liberè, & per merita, si ipse liberè bene agat: vel necessario, & sine meritis, si nolit liberè bene agere.* At hoc decretum non datur in hac providentia, saltem circa eos, quibus usus rationis conceditur (quidquid sit, an DEUS aliquos non finat pervenire ad usum rationis; quia prævidit eā male usuros, ut verisicutur de iis illud: *Raptus est Eccl. quod ipsum tamen sine scientia media explicari non potest*) DEUS enim nullum rationis capacem vult salvare sine actu libero, seu merito: alii autem carentes usu rationis non ob merita propria prædestinantur. 2. Ut DEUS dicat: *Volo Petrum salvum per media, quibus per scientiam medium video eum liberè consensurum.* 3. Ut DEUS sic tendat: *Volo eum salvum, vel per hunc, vel per illum alium, quem ipse liberè elegerit.*

634. Dico. DEUS non potest habere ullam tale decretum antecedens scientiam medium. Prob. conclusio. 1. Datur tantum unicum decretum virtualiter indivisibile, supponens scientiam medium, ut probatum à n. 557. ergo non datur alterum, antecedens scientiam medium, quod ex hoc ipso capite differret in aliquo prædicto intrinseco, & virtualiter distingueretur. Conf. 1. DEUS nihil potest determinare, nisi plenissimè pro priori comprehendat omnes eventus ex illa re sicuturos, ut probatum n. 558. ergo nihil potest determinare ante scientiam medium.

Probatur Conclusio 2. Hoc decretum, quo-cunque in sensu ex adductis sumatur, non stat cum ea libertate, quam in hac providentia homines, saltem ordinariè, habent: ergo in hoc decreto non potest stare prædestinatio universalis, & ordinaria: ergo nulla; nec enim dici potest, quod DEUS B. Virginem, vel adhuc unum, aut alterum Sanctorum speciali prædestinatione, & quidem virtualiter distincta, ac novum mysterium involvente, elegerit; quia prorsus gratis id diceretur; cum potuerit DEUS per eandem realiter universalē prædestinationem, modò habeat specialem aliquam formalitatem, eos spe-

cialiter eligere: adeoque gratis, & incongruè novum mysterium admitteretur.

635. Prob. jam ant. Libertas, quam homines in hac providentia, saltem ordinariè, habent, est non tantum ad modum acquirendi salutem, sed etiam ad ipsam salutem: atqui, posito illo decreto, homines non amplius sunt liberi ad ipsam salutem, sed tantum ad modum, ut scilicet eam acquirant potius per hæc, quām per alia media, aut merita: ergo, maj. habetur ex Scripturis, & Patribus, dicentibus, in hominis potestate esse vitam, & mortem, hoc est; supposita gratiâ salvati, aut damnati.

Sic omnes exponunt illud Deuter. 30, v. 19. *Testes invoco hodie cœlum, & terram, quod proposuerim vobis vitam, & mortem, benedictionem, & maledictionem: Elige ergo vitam. & illud Eccl. 15, v. 14. DEUS ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu confilii sui: adiecit mandata, & præcepta. Si volueris mandata servare, conservabunt te.... Ante hominem vita, & mors; bonum, & malum.* An autem B. V. vel unus, aut alter aliis Sanctus, tantum habuerit libertatem ad modum; non verò ad ipsam salutem, ita, ut non potuerit impedire formalitatem decreti, voluntatis ipsi salutem, non est quæstio hujus loci: quamvis difficulter probaretur assertio affirmativa.

Prob. jam min. Decretum independens à scientia media esset inimpedibile ab homine; quia homo non potest impedire decretum, nisi, quatenus potest impidre scientiam medium: insuper esset essentialiter connexum cum salute, vel beatitudine; quia per decretum prædestinatum, ut & per prædestinatum, intelligitur decretum efficaciter intentivum, sive gloria, sive actus boni, & consequenter necessariò post se trahens objectum prædestinatum: ergo tale decretum inimpedibiliter esset connexum cum salute hominis, eamque necessitate inimpedibili post se traheret: adeoque talis homo non esset liber ad ipsam salutem, sed ad summum ad hoc, ut eam perhunc, vel illum actum acquirat.

Sicut, (quod est exemplum P. Gormaz) si quis damnaretur ad mortem, sed relinquatur ei optio, ut fune, vel gladio, aqua, vel igne, sclopo, vel ense &c. pro libertu posset mori: vel, si certissime projiciendus ex fenestris haberet optionem, ut per quamcunque vellet ex innumeris, & non per aliam, projiceretur: talis non esset liber ad mortem simpliciter, sed tantum secundum quid, seu ad modum mortis.

636. Confirm. Taliter prædestinatus in fine vita non esset liber ad actum graviter peccaminorum eliciendum, vel in prius electo habitualler perseverandum; nam saltem pro eo casu decretum illud esset impedimentum determinatum, & inimpedibile actus graviter mali, ut patet expediti: atqui homo etiam tunc, quamdiu est rationis capax, debet ordinariè esse liber ad peccandum: ergo. Si quis forte diceret, quod etiam tunc posset talis homo male agere; sed DEUS deberet ei prorogare vitam, ut iterum penitentiam ageret: in primis non satisficeret difficultati, & rediret quæstio de secundo articulo mortis, ac de tertio, ut patet consideranti. Dein deberet admitti, quod hac ratione esset in potestate hominis impedire suam mor-

tem pro libertu: quod est contra communem persuasionem Doctorum, & Patrum, qui à plenissima libertate DEI nostram vitam pendere supponunt.

Rursus, hac ratione deberet salus hominum prædestinatur non esse alligata ullis mediis determinatis, sed DEUS esse illimitatè paratus ad danda semper alia, & alia media, donec homo alicui consentiat. Hoc autem infra ob graves rationes negabimus: ex quo ipso capite efficaciter etiam impugnari potest decretum P. Martinez. Ex hac tenus autem dictis habetur, multò magis repugnare decretum antecedens scientiam medium, & prædefiniens actum aliquem determinatè acceptum; quia tunc nulla prorsus libertas ad talem actum daretur.

637. Quæres, an in hac providentia aliquis salvatur sine prædestinatione formalis; nam, ut diximus num. 60. nec prædefinitio, nec etiam prædestination formalis, necessaria est causis secundis ad agendum, necessitate se tenente ex parte istarum causalium; quamvis prædefinitio videatur necessaria ex parte DEI. Resp. primo, esse fide certum, quod detur aliqua prædestination formalis: quod habetur ex illo ad Roman. 8. v. 29. *Quos præsivit, & prædestinavit, conformes fieri imaginis Fili sui.* item act. 13. v. 48. Crediderunt, quotquot erant præordinati ad vitam æternam. Hinc S. Prosper ad cap. Gall. resp. 1. ait: *Prædestinationis autem fides multa sanctarum autoritate Scripturarum munita est.*

Resp. secundo, etiam certissimum esse, quod in hac providentia nemo salvertur sine prædestinatione formalis. Sic S. Fulgentius l. de fide ad Petrum (qui habetur inter opera S. Augustini tom. 3.) c. 35. ait, *Firmissimè tene, & nullatenus dubites,.... nec quenquam eorum, quos non prædestinavit ad vitam, ulla posse ratione salvari.* Alii quoque Patres, atque Concilia docent, ad vitam æternam præcedere præordinationem ad illam, & hinc univeraliter accipitur illud ad Ephes. 1. v. 5. *Qui prædestinavit nos in adoptionem filiorum per Jesum Christum in ipsum secundum propositum voluntatis sue: itemque illud ad Rom. 8. v. 28. Diligentibus DEUM omnia cooperantur in bonum, iis, qui secundum propositum vocati sunt sancti.* Et sane, si per prædestinationem intelligitur decretum efficaciter collativum gloriae, implicat, hominem sine tali decreto salvari: si autem etiam intelligitur præparatio, & collatio gratiarum in ordine ad conferendam gloriam, hæc semper datur in hac providentia, videturque necessaria ex parte DEI, quamvis non necessaria sit ex parte hominis, ut dictum.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

638. O B. 1. Decretum antecedens scientiam medium non constituit actum proximum, sed tantum remotum, & relinquit omnia principia indifferentia: ergo non obest libertati. Conf. 1. DEUS potest post hoc decretum videare per scientiam medium, quod Petrus alicui auxilio sit liberè consensurus: ergo non tollitur liber-

tas. Confirm. 2. Decretum hoc esset pure intentivum, non influxivum: ergo non obesset libertati. Confirm. 3. Decretum hoc penderet à scientia media: ergo esset sufficienter impedibile. Resp. 1. Si hæc omnia omitterentur, tamen adhuc staret primaria probatio, & confirmatio adducta num. 634. Resp. 2. dist. 1. partem ant. Decretum hoc non constituit actum primum proximum expeditum. conc. ant. non constituit eum impeditum. nego ant. & cons. sicut enim catena non constituit actum primum proximum ad fugam expeditum; quia scilicet ea apposita auferitur negotio impedimenti: ita etiam istud decretum &c. dist. etiam secundam partem ant. Decretum relinquit principia indifferencia ad modum salutis. omitt. ant. ad ipsam salutem. neg. ant. & cons. Ad 1. confirm. omitt. ant. dist. cons. non tollitur libertas ad modum. omitto. cons. ad substantiam salutis. neg. cons. Ad 2. confirm. sub eadem distinct. conc. vel neg. cons. Ad 3. confirm. dist. ant. Decretum penderet à scientia media in ordine ad modum salutis. conc. ant. in ordine ad substantiam salutis. neg. ant. & cons. Explicatio harum distinctionum haberi potest ex num. 635.

639. Ob. 2. Potest DEUS dicere: Nolo Petrone auxilium efficax: atqui hoc decretum non minus est inimpedibile, ac connexum cum uno libertatis extremo, quam decretum superius prædefinitivum: ergo. Resp. dist. maj. potest DEUS hoc dicere ante scientiam medium. neg. maj. post illam, & dependenter ab illa. conc. maj. & dist. sic min. neg. cons. Certe hoc decretum impedit necesariori consensu; cùmque inimpedibile esset, tolleret libertatem.

Unde DEUS tantum, suppositâ scientiâ mediâ, potest sic dicere: video quidem hæc auxilia ex determinatione Petri esse conjungenda cum dissensu, nolo tamen ipsi alia dare, sed volo dare ista: in hoc casu autem Petrus posset, si veller, hæc ipsa auxilia conjungere cum consensu, & illud decretum permittrivum impediare, ut sèpè jam diximus. Accedit, quod decretum illud antecedens ex alio etiam capite dedecat DEUM; quia determinaret ad dissensum: certè ad hunc DEUS affici videretur: præterquam, quod nullum decretum possit antecedere scientiam medium.

640. Ob. 3. DEUS per scientiam simplicis intelligentiae videt, quod in cumulo infinitorum auxiliorum possibilium detur necessitas metaphysica vaga ad alicui liberè consentiendum: ergo potest ante scientiam medium prædefinire aliquem actum bonum liberum, saltem indeterminate sumptum: ergo potest DEUS Petrum prædestinare per tale decretum: Volo, ut Petrus aliquem actum bonum eliciat, & propter illum volo illi dare gloriam. Hanc necessitatem vagam admittunt aliqui Authores; eam negant alii, & præsertim Gormaz de DEO à num. 894.

Ad clariorem rei notitiam, sciendum, non intelligi cumulum auxiliorum simul collatorum: Cin hoc enim non vaga, sed determinata, & à creatura insuperabilis necessitas daretur; quia impossibile est, ut creaturæ vires limitatae superent infinita, vel certè finita sine fine auxilia,

simul collata) sed intelligi tantum cumulum auxiliorum, quæ possint conferri seorsim ab aliis, & talia sint, ut cuilibet determinatè sumpto voluntas creata resistere possit; si enim seorsim, & determinatè sumpto resistere nequiret, utique libertas rueret. Unde tantum queritur, an non ex isto cumulo aliquod auxilium indeterminatè sumptum possit esse necessitans, sicut, suppositâ implicantiâ infiniti, aliquis homo, indeterminate sumptus, est impossibilis.

641. Resp. 1. omitt. ant. neg. cons. quia, licet daretur illa necessitas vaga in auxiliis possibilibus, tamen illa se sola non obesset libertati: sicut non obest cumulus auxiliorum necessitantium, si nullum conferatur: at, si accedat decretum inimpedibile, & essentialiter conexum, simûlque conferens tale auxilium, tunc per hoc complexum tollitur libertas, saltem ad substantiam actus, si non etiam ad circumstantias: & auxilia, quantumcumque intrinsecè indifferenta, redduntur extrinsecè determinata, ac necessitantia. Sic etiam funis, & gladius sunt intrinsecè indifferentes, & se solis non tollunt libertatem ad moriendum: at tollunt accidente judicis sententia &c. Unde illi cumulo auxiliorum accedere non possit, stante libertate, decretum antecedens scientiam medium, prædefiniens actum indeterminate sumptum, & aliquod ex illis auxiliis conferens: præterquam, quod tale decretum etiam ex alio capite repugnet ex num. 634.

Responderi potest 2. neg. ant. quia valde inclino in sententiam Doctoris Eximiū l. i. de prædestinatione cap. 7. ubi n. 15. supponit, in multitudine auxiliorum non posse videri effectum necessariò futurum, atque, non implicate, ut ex tota collectione auxiliorum effectus non sequatur. Idem docet Gormaz de DEO n. 894. Arriaga, Martinon, Ripalda, &c. teste Quiros, communis nostrorum, quod scilicet illa vaga metaphysica necessitas non detur; nam, si applicaretur homini per decretum antecedens scientiam medium, tolleret libertatem: adeoque non servit ad eum finem, ad quem est ex cogitata, consequenter est superflua, & inutilis. Si autem detur tantum decretum subsequens scientiam medium, eo ipso non applicatur illa indeterminata necessitas; quia ipsum decretum est impeditibile, & quodlibet auxilium conjungibile cum dissensu: præterquam, quod nulla efficaci ratione necessitas illa probetur. Nec dicas, eam probari ex dominio DEI in actus liberos. Resp. enim, hoc dominium DEI non esse tale, ut libertati obfit, vel media, aut impossibilia, aut inutilia adhibere queat.

642. Dices 1. Necessitas moralis, etiam vaga, una cum decreto prædefinitivo, vel permisivo, non tollit libertatem: ergo nec necessitas metaphysica. Resp. dist. ant. necessitas moralis vaga non tollit libertatem, conjuncta cum decreto antecedente scientiam medium. neg. ant. cum decreto subsequente, conc. ant. & neg. cons. Si decretum subsequitur, eo ipso est impeditibile: necessitas autem moralis est physicè vincibilis, non autem necessitas metaphysica: unde illa stat cum libertate physica, non verò ista. Necessitas metaphysica est indivisibilis, nec potest vinci per partes; alias non esset Chico

māricum, eam vincere. Necessitas moralis est divisibilis, potestque per partes vinci. Hinc, si e.g. necessitas metaphysica daretur in cumulo sex auxiliorum; si quis quinques fuisset dissensus, tota necessitas devolveretur ad sextum auxilium: & huic deberet quis metaphysicē consentire. Non ita se habet necessitas moralis, quod propter utilitatem doctrinæ pluribus explico ex Gormaz.

643. Necessitas moralis aliud non est, quām fundamentum ad prudenter judicandum, effectum in his circumstantiis exstiratum: quamvis physicē impediri possit, sed non, nisi valde difficulter, & per modum agendi extraordinarium. Fundamentum hoc aliquando desumitur ab intrinseco, e.g. à pravis habitibus, inclinantibus ad malum, vel à virtutibus, inclinantibus ad bonum: sic, si videmus hominem, solitum quotidie nimis bibere, prudenter judicamus, etiam hodie idem facturum. Aliquando stat fundatum hoc in extrinseco, nimia scilicet difficultate objecti, e.g. in metu gravissimo incusso. Aliquando stat partim in intrinseco, partim in extrinseco, e.g. in intrinseca naturæ fragilitate, & tentationibus extrinsecè allicientibus. Et hac ratione homo moraliter est necessitatus ad peccandum venialiter, saltem aliquando, ut habet Trident. *sess. 6. cap. 11. § can. 23.* quippe moraliter certum est, fragilem naturam intra plures durationes, accedentibus temptationibus, semel saltem in istis venialiter lapsuram.

Sicut autem una natura fragilis, & plures durationes, dant fundatum judicandi, illam leviter intra istas peccaturam: ita etiam plures naturæ fragiles, & una duratio, dant simile fundatum, aliquam, saltem indeterminatè sumptam, ex his naturis intra eam durationem leviter peccaturam. Dixi *unam*, non *omnes*; quia in priori casu necessitas tangit unam determinatam naturam, intra plures durationes existentem: in hoc posteriori autem casu necessitas fundatur, non in una, sed in pluribus naturis; hinc nullam naturam determinatè sumptam tangit, aut adæquatè illam respicit; sed tantum inadæquatè quamlibet, & tantum totum cumulum naturarum adæquatè. Cum autem cumulus hominum, adæquatè sumptus, non possit esse necessitatus ad peccandum, nisi vel omnes, vel saltem aliquis ex illo peccet, debet saltem aliquis, indeterminatè sumptus peccare; cum nullus determinatè sumptus peccare debeat.

Est tamen hæc necessitas moralis etiam divisibilis, & vincibilis per partes; hinc si quis, necessitatus moraliter ad peccandum intra diem, per viginti tres horas non peccasset, ultimâ horâ non haberet amplius totam moralē necessitatem vincendam, sed tantum aliquam partem, quam longè facilis, & moraliter potest vincere. Et eodem modo, si ex cumulo centum hominum, intra quos datur necessitas moralis, ut aliquis indeterminatè sumptus peccet, si, inquam, nonaginta novem non peccasset, centesimus non deberet vincere totam moralē necessitatem, sed tantum centesimam partem. Neque haberetur amplius tam prudens fundatum judicandi, quod hic centesimus esset peccatorus: quare, si etiam iste non peccaret, nullum factum esset miraculum; sed tantum iste modus agendi

horum centum hominum fuisset extraordinarius, quem nemo judicasset eventurum: qui tamen modus extraordinarius non stetisset in singulis omissionibus peccatorum, sed in tota collectione omnium. Non ita se res habet in necessitate metaphysica, ut dictum num. 642.

Dices 2. Necessitas vaga peccandi aliquando saltem in vita aliquo veniali indeterminatè sumpto, que juxta Trident. *sess. 6. can. 23. § cap. 11.* omnibus inest, non tollit libertatem ergo neque necessitas vaga, & metaphysica consentiendi alicui auxilio indeterminatè sumpto. Resp. neg. cons. Illa necessitas, ut antecedens, est tantum moralis, nec est metaphysica, nisi ut consequens.

Ut ait Gormaz de DEO num. 897. Tridentinum ibi respicit ad necessitatem moralē antecedentem, quæ libertatem non destruit: dein etiam respicit ad necessitatem metaphysicam consequentem, quæ etiam non obest libertati, quæque stat in eo, quod DEUS prævidens per scientiam medianam, homines non consensuosis auxiliis, ad vitanda per totam vitam venialia omnia sufficientibus, ex inscrutabili tamen judicio, alia dare noluerit, excepta B. Virgine, cui privilegium hac in re concessum: quod an etiam alii quibusdam Sanctis concessum sit, divinare non ausim. videatur Gormaz loc. cit.

644. Dices 3. Si non datur illa necessitas metaphysica vaga, posset dari creatura, quæ prævideretur nulli auxilio consensu, adeoque, à qua DEUS non posset obtinere liberum consentum: hoc est contra S. Augustinum Enchyrid. c. 98. ubi ait: *Quis tam impie despiciat, ut dicat, DEUM malas hominum voluntates, quas voluerit, quando voluerit, ubi voluerit, in bonum non posse convertere?* ergo. Resp. 1. cum Gormaz, & Ariagragratis de Scientia DEI disp. 21. sec. 6. n. 36. neg. maj. Cūm hoc ipsum ex moraliter impossibilibus maximum moraliter impossibile sit, recte dicitur, fieri non posse, adeoque neque à DEO prævideri. Responderi potest 2. cum eodem Gormaz, dist. ma. posset dari talis creatura in hac providentia, neg. maj. in alia providentia. omitt. maj. & dist. sic min. neg. cons.

Quod nulla talis creatura sit possibilis in hac providentia, habetur ex eo, quod DEUS revelaverit, se omnium corda habere in manu sua; hoc ipso enim implicitè revelavit, se nullam creaturam in hac providentia producturum, quam non, stante libertate, possit converttere. Et de hac providentia intelligi possunt S. Scripturæ, & PP. nam qui de hac re maxime agit, S. Augustinus, relinquit in medio, an talis creatura absolutè, vel in alia providentia possibilis sit; nam l. 1. ad Simplicianum quest. 12. circa medium ait: *Quod si tanta quoque potest esse obstinatio voluntatis, ut contra omnes modos vocationis obdurecat mentis aversio, queritur etiam, utrum de Divina poena sit ipsa duritia: nihil autem decidit.* Addit quidem S. Doctor: *Quis etiam dicat modum, quo ei tali creaturæ persuaderetur, ut crederet, etiam omnipotenti defuisse?* sed, cūm talis creatura ponatur omnibus vocationibus, libertati congruentibus, resistere, hæc verba intelligi debent de modo vocandi necessario.

Sic etiam idem S. Doctor contra Faustum l.

22.c.28. ait: Utrum autem sit aliqua rationalis creatura, quam nihil possit illicitum delectare, magna questio est. Quod si est, non in eo genere fatus est homo: nec illa natura Angelica, quæ in veritate non stetit. Ecce hic etiam relinquit in medio, an creature sit possibilis, quæ à nulla tentatione possit vinci, adeoque omnibus auxiliis ad fugiendum malum, vel faciendum bonum esset consensura: & tantum dicit, tales non esse homines, vel Angelos, factos.

Huc spectat censura, quam affert Amicus tom. I. in 1. part. disp. 12. scđt. 12. n. 238. editam à Revisoribus nostris Romanis, jussu A. R. P. N. Vincentii Caraffæ, qua prohibitur, ne quis in schola Societatis doceat, etiam Beatissimam Virginem sub nullo auxilio prævisam esse diffensuram; cùm omnis creatura libera peccabilis sit, & de facto peccet, nisi adsit auxilium DEI efficax. Additur ibidem, privilegium B. Virginis, à Tridentino assertum, stetisse in eo, quod DEUS elegerit gratias prævisas in his circumstantiis (quas etiam elegit) conjungendas à B. Virgine cum consensu.

645. Quod si igitur questio ad aliam providentiam transferatur, & queratur, quid in ea possibilis esset, respondent aliqui, quod ad dominium DEI non spectet, ut in omni providentia possit ab omni creatura habere consensum liberum: sed sufficere, si possit habere necessarium. Quo casu tamen posset, creaturam quamlibet facere vas, vel in honorem, vel in contumeliam; nam creaturam, omnibus auxiliis indifferentibus dissentientem, posset facere vas in honorem, dando ei gratiam ad consensum necessarium, & dando gloriam, non quidem ut coronam, sed tamen ut hæreditatem. Eandem posset facere vas in contumeliam, dando ei gratiam sufficientem, & permittendo peccatum, ac eam dammando.

Sicut econtrâ creaturam, auxiliis indifferentibus omnibus consentientem, posset facere vas in honorem, ut patet, & vas in contumeliam, non quidem permittendo peccatum, & eam dammando; quia hæc nullum unquam peccatum esset factura: sed non elevando ad statum gratiæ, quo casu esset vas in contumeliam, saltem negativè; quia careret gloriæ. Imò DEUS probabiliter posset talēm creaturam etiam ob peccatum originale, eo modo, quo infantes ante baptismum mortuos, damnare, posito, quod talis creature voluntas potuerit alligari voluntati Adami, in quo necdum video repugnantiā.

Addendum hīc, hominem auxiliis omnibus dissentientem, tamen non posse vincere voluntatem DEI; quia non vincit voluntatem DEI ille, qui non facit, quod DEUS vult, sed qui non faciens voluntatem DEI, insuper effugit poenias, quas ei propterea DEUS vellet infligere: ita S. Augustinus de corrept. & gratia c. 14. dicens: Sic enim velle, & nolle in volentis, aut nolentis est potestate, ut Divinam voluntatem non impedit, nec supererit potestatem; de his enim, qui faciunt, quæ non vult, facit ipse, quæ vult. & l. de spir. & lit. c. 33. infideles quidem contra voluntatem DEI faciunt, cùm ejus Evangelio non credunt: nec ideo tamen eam vincunt: verum se ipsum fraudant magno, & summo bono, malisque

pœnalibus implicant, experti in suppliciis potestatem ejus, cujus in donis misericordiam contemplentur. Ita voluntas DEI semper invicta est.

646. Ob. 4. Potest dici, quod scientia media se habeat ad decretum, sicut scientia visionis, con sequenter non, nisi formaliter, distinguitur: sed sic non, est absurdum dicere, quod formalitas decreti antecedat formalitatem scientiæ mediæ, sicut contingit respectu scientiæ visionis: ergo potest admitti decretum, antecedens scientiam mediā. Relp. 1. omitt. maj. neg. min. quia tamen non potest formalitas decreti præcedere formalitatem scientiæ mediæ; nam scientia media deberet saltem eminentiā liter dirigere ad decretum, quam directionem explicavimus num. 555. Resp. 2. neg. maj. Scientia media non potest tantum eminentiā liter dirigere DEUM ad decretum; nam eminentiā liter directio tantum datur tunc, quando cognitio, & volitio sunt inter se inseparabiles, ita, ut non possit dari hæc cognitio, quin detur hæc volitio: quod contingit in cognitione, & volitione necessaria, item in scientia visionis, & decreto: non autem in scientia media, & decreto; nam, cùm scientia media constitutat actum primum liberum DEI ex num. 576. volitio autem DEI, seu decretum, constitutat actum secundum DEI, debet utique scientia media posse antecedenter separari à volitione, & independenter ab hac existere; quia totus actus primus liber debet antecedenter esse separabilis ab actu secundo, & independenter ab hoc posse existere; alias enim esset necessariò connexus cum actu secundo, & hic non esset liber. Certe est imperceptibile, quod actus secundus, necessariò connexus cum primo, sit liber. Hinc posita scientiæ mediæ, DEUS adhuc est liber ad decretum (alias est inexplicabilis libertas DEI) quamvis non ita sit liber, posita scientiæ visionis. Unde etiam num. 569. negavimus, quod scientia visionis constitutat libertatem DEI in actu primo.

647. Nec replices, DEUM quidem esse liberum ad decretum, habens identificatam hanc scientiam mediā præ alia, sed non ad decretum, nullam habens scientiam mediā identificatam; contra enim est 1. DEUS non potest sibi identificare ullum decretum liberum, à quo non sit separabilis scientia media quælibet, determinatè accepta, tanquam actus primus à secundo: ergo non potest sibi identificare decretum, virtualiter etiam identificatum cum scientia media determinatè accepta: cùmque nulla indeterminatè accepta possit actu existere, non potest DEUS sibi identificare decretum, cum ulla scientia media actu existente identificatum.

Secundò ipsa scientia media non est libera DEO, sed impedibilis ab ipso: ergo DEUS non potest eam pro lubitu suo sibi, vel decreto suo libero identificare; cùm hoc ipsum complexum ex scientia media, & decreto non posset esse liberum, nisi antecedenter præsupponeretur scientia media: ergo hæc deberet præsupponi ad se ipsam, nisi quis absurdè adstrueret duplicitis generis scientiam mediā, unam à DEO inimpedibilem, quæ præsupponatur, alteram à DEO impeditibilem, quæ posterior ad priorem sit, & cum decreto identificetur: unde non est paritas cum

cum actu, qui simul esset scientia, & fides, quem multi possibilem admittunt, ut patebit expendi-
tienti.

Hinc non tantum in sensu quocunque formalis, sed etiam virtuali, Scientia media in uno, aut pluribus predicationis discrepat a decreto, atque etiam a scientia visionis, quae est realiter, & virtualiter identificata decreto; nam Scientia media constituit actum primum liberum DEI: item est antecedenter separabilis a decreto, vel scientia visionis: est necessaria DEO, & inimpeditibilis per impeditiorem actum primi proximi, absolute collati: presupponitur ad actum secundum liberum DEI &c: quae predicata non conveniunt decreto, vel scientia visionis.

648. Instabis. Complexum ex Scientia media reflexa, e. g. *Si Petrus consentiret hoc auxilio, illud ei darem: & ex directa: Si Petrus haberet hoc auxilium, consentiret:* est inseparabile a decreto conferendi hoc auxilium, & decretem istud ab hoc complexo; quia mutuo ex se inferuntur: ergo non est ratio ea virtualiter distinguendi. Lubsumus: Si complexum non est virtualiter distinctum a decreto, tunc neque ejus partes: ergo nec Scientia media. Resp. 1. dist. hoc complexum formaliter, seu reduplicative sumptum, est inseparabile. conc. ant. materialiter, seu specificative sumptum. neg. ant. & conf. Singulæ hujus complexi partes, seu melius termini intrinseci, sunt separabiles, non tantum a decreto, sed etiam inter se; quia Scientia media directa potest esse sine reflexa, casu, quo DEUS nolit auxilium etiam visum efficax conferre. Sed & potest dari reflexa sine directa, casu, quo creatura nolit consentire. Et hac virtualis distinctione scientiarum istarum non tollitur per additionem decreti: adeoque complexum ex his tribus, nempe ex duabus scientiis, & decreto, tanquam tertio, manifestè involvit distinctionem virtualis.

Resp. 2. omitt. ant. neg. conf. Neutra scientia per conjunctionem perdit ullum ex suis predicationis essentialibus, nam. priore relatis, in quibus differt a decreto: ergo huic neutra potest virtualiter identificari. Si autem nulla pars, seu nullus terminus intrinsecus, potest virtualiter identificari decreto, tunc neque totum. Imò ipsi complexo ut tali convenienter predicata, in quibus intrinseci differt a decreto, e. g. quod, saltem inadæquatè sumptum, constitutus actum primum liberum DEI: item quod, saltem inadæquatè sumptum, non sit liberum DEO: ergo. Si replices, posse etiam dici, quod totum complexum ex decreto, & scientiis, habeat etiam ista omnia predicata, nempe, quod inadæquatè sumptum non sit liberum DEO &c. Resp. sic nec in mysterio SS. Trinitatis daretur distinctione virtualis; quia etiam posset dici, quod toti SS. Trinitati in complexo convenient omnia predicata, & tota Trinitas in nullo discrepet. Quare hoc ipso, quod non omnibus partibus metaphysicis, seu terminis intrinsecis, convenient omnia eadem predicata, haec ipsæ partes, seu termini intrinseci, inter se virtualiter distinguuntur, & in eo complexo datur distinctione virtualis: sicut etiam datur in complexo ex utraque dicta scientia.

Dices. Quae in DEO inseparabiliter exi-

stunt, & virtualiter distinguuntur, debent differre in aliquo praedicato reali, quod praedictum habeat unum ex illis inseparabiliter existentibus, alterum vero ex his illud praedictum non habeat: hoc autem non potest affligi in nostro casu: ergo. Resp. 1. Non video, cur hoc magis necesse sit in duobus in DEO inseparabiliter existentibus, quam in duabus, vel pluribus separabiliter existentibus. Resp. 2. Jam ostensum est, complexum hoc, saltem materialiter sumptum, esse separabile a decreto. Resp. 3. Ostensa etiam jam sunt praedicata, in quibus differant illæ scientiæ, aut earum complexum, & decretum; quae predicata realiter affirmantur de scientiis, aut complexo, & negantur de decreto; si tamen ad distinctionem virtualem semper requirantur contradictoria absolute talia, & non sufficiant conditionate talia, de qua re infra, cum de distinctione virtuale Personarum Divinarum ab essentia.

Nullo modo autem timendum, ne praedictum tale, in quo inseparabiliter in DEO existentia differunt, inferat novam Personalitatem, & consequenter in DEO detur quaternitas; nam, cum persona, ut suo loco dicetur, sit rationalis naturæ incommunicabilis subsistentia, clare requiritur, ut forma denominans Personam, seu Personalitas, sit realiter ab aliis Personis distincta: atqui, & complexum ex scientiis distinctum, & decretum, omniaque horum praedicata, tam in quibus differunt, quam in quibus convenient, sunt realiter identificata tam essentia, quam omnibus tribus Personis Divinis, licet ab iisdem, tanquam contingentia a necessariis, virtualiter distinguuntur. Hæc aliquanto fusus deducenda erant ad confirmanda dicta n. 539.

ARTICULUS III.

An Praedestinatio sit alligata certis mediis.

649. **H**ujus Controversiae, quæ ex n. 636. connexionem habet cum praecedenti, sensus est, an, si DEUS vidisset, Petrum e. g. non consentire his auxiliis, dedisset semper alia, donec aliquibus consenseret: an vero non dedisset alia, sed permisisset ejus interitum: quo casu praedestinatio Petri esset alligata his auxiliis. Non autem quærimus de praedestinatione extraordinaria aliquorum maximorum Sanctorum, quibus Lugo existimat, DEUM contulisse auxilia tanto affectu, ut semper alia, & alia dedisset, si haec inefficacia prævidisset: sed, abstrahendo ab illis, loquimur hic de praedestinatione ordinaria.

Neque etiam queritur, an cuivis in particulari medio DEUS alligari salutem; nam, si hoc esset, tunc, qui semel lapsus esset, jam non esset praedestinatus: quod in innumeris falsum est. Quare queritur, an alicui collectioni determinatae mediorum, praesertim ad finalē perseverantiam disponentium, sit annexa praedestinatio: & intelligitur praedestinatio adultorum, rationis capacium; nam infantes, & amentes, praedestinantur sine respectu ad merita, aut auxilia.

650. Dico. Prædestinatio, saltem ordinaria, est alligata certis mediis. ita Haunoldus l. 1. tract. 1. num. 519. & hoc teste, Recentiores communiter: item omnes, qui cum Vasquezio sentiunt, prædestinationem fieri post previsa merita. Prob. 1. 2. Petri l. v. 10. dicitur: *Fratres magis satagite, ut per bona opera certam vestram vocationem, & electionem faciatis.* Apocal. 3. v. 11. Tene, quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam &c. atqui, si DEUS non alligasset prædestinationem certis mediis, sed haberet affectum illimitatum dandi semper plura, & plura auxilia, non deberemus multum satagere, aut anxie curare certitudinem prædestinationis; cùm hæc incerta non foret, nec periculum, ne alias coronam nostram acciperet.

Conf. 1. ex SS. PP. S. Damascenus dialogo adversus Manicheos propè finem ait: *Quocirca bona agere, ac boni offici contendamus, ut in eorum numero simus, quos DEUS bonos fore præordinavit.* S. August. serm. 1. de S. Stephano dicit: *Si S. Stephanus sic non orasset, Ecclesia Paulum non haberet.* Idem S. cit. num. 632. ait: *Si non traberis, ora, ut traberis;* plura vide apud Haunoldum loc. cit. at ex his habetur, prædestinationem ex mente SS. Patrum esse connexam cum nostris bonis operibus, & posse à nobis impedi, aut certam fieri: quod non stat cum illo affectu DEI illimitato.

651. Confirm. 2. Saltem in illo, qui oppositam opinionem amplectetur ut veram tolleretur, vel multum minueretur studium bonorum operum; nam planè hic uti posset sophismate illo notissimo: vel sum prædestinatus; vel non, si sum prædestinatus; DEUS ex affectu suo illimitato dabit certissimè gratiam finalē; unde non debo esse sollicitus: si non sum prædestinatus, & prædestination non est connexa cum meis bonis operibus, etiam illam non possum acquirere; quia non possum facere, ut DEUS illum affectum erga me habeat: ergo quid frustra volo me fatigare bonis operibus faciendis? Hoc sophisma communiter solvitur, dicendo, quod simus prædestinati dependenter à nostris meritis, sive absolute, sive saltem conditionate prævisis, non quidem, quasi opera bona, conditionate prævisa, mererentur prædestinationem; hoc enim esset Pelagianum: sed quod decretum prædestinationis suo modo connectatur cum bonis operibus conditionate prævisis, tanquam puris terminis: cum iisdem autem absolute prævisis, tanquam meritis ponendis: & quod ideo in nostra potestate sit, prædestinationem impedire.

Sed hoc adversarii respondere non possunt; cùm affectus ille illimitatus impedi non possit, saltem quoad formalitatem prædestinationis; nam volitio Divina non est impedibilis ab homine, nisi ratione Scientiæ mediæ, quam homo potest impedire: sed hunc affectum non posset homo impedire ratione Scientiæ mediæ; quia, quemcunque consensum, & quamcunque scientiam medium homo impedit, tantum impedit, ne DEUS prædestinet ipsum sub hoc, vel illo auxilio: non tamen impedit, ne ipsum, supposito illo affectu illimitato, absolutè prædestinet.

652. Dices, Homo, non prædestinatus, tamen posse salvari; si enim cooperaretur auxiliis colla-

tis, prædestinaretur. Resp. tamen nondum ostenditur, quomodo possit absolute prædestinatus impedire suam salutem: quod ipsum jam est absurdum. 2. Est imperceptibile, quod possit quis facere, ut sit prædestinatus, nisi prædestinatio connectatur cum certis mediis, vel auxiliis. 3. Ex hoc ipso sic instat Haunoldus. DEUS reprobis non dat de industria gratias inefficaces, ita, ut, si videret fore efficaces, eas negaret; alias positivè excluderet eos à cœlo: sic si vidisset, Judam his auxiliis, e.g. osculo, convertendum, tamen ea ipsi dedisset, & prædestinasset: ergo tunc Judas fuisset prædestinatus, sed cum alligatione ad hæc media (& idem dicendum de omnibus reprobis) ergo possibilis est talis prædestinatio. Unde ergo probant adversarii, quod nullus cum ea salvetur?

Confirm. 3. ex communi sensu fidelium, qui sæpe, ut obseruat Lugo, & quidem omnium opinione prudenter, dicunt: si hic non esset factus Religiosus, periret; si non venisset hic Missionarius, isti barbari perirent: ergo ex sensu communi prædestinatio est alligata certis mediis. Nec dicas, ex sensu fidelium probari, esse alligatum prædestinationem uni medio. Responderi enim potest, esse alligatum aliquando uni principali, quamvis non cuilibet; quia non judicant fideles, quævis semel peccantem non amplius salvari: modò autem aliquando uni medio, etiam principali, alligeretur prædestinatio, jam non datur affectus ille illimitatus.

653. Ob. 1. Qui vult efficaciter finem, ita vult, ut, si videret, per ista media eum non obtinendum, adhiberet alia: sed DEUS prædestinatis vult efficaciter finem, seu gloriam: ergo ita vult media, ut, si videret ista inefficacia, alia adhiberet. Relp. dist. maj. qui vult finem affectu illimitato, ita vult. conc. maj. qui vult affectu limitato ad certa media, neg. maj. & dist. sic min. neg. cons. ut enim obseruat Haunoldus l. 1. num. 540. media, à DEO in ordine ad salutem prædestinationis adhibita, habent etiam rationem partialis finis; eoquod DEUS salutem velit, sed per hæc media; sive velit complexum ex gloria, & his mediis; seu gloriam his mediis obtinendam. Unde affectus DEI non est illimitatus, vi cuius sit paratus ad omnia media: sed est affectus suo modo restrictus.

654. Dices. Hic affectus limitatus non est illa specialis benevolentia, quam SS. Patres, & præsertim S. Augustinus, in prædestinatione agnoscunt, quæcumque nos jubet docere P. Claudius in suo decreto anno 1613. die 14. Decemb. quo injungit nostris, ut doceant, quod positâ scientiâ conditionalum, ex efficaci DEI proposito, atque intentione efficiendi certissimè in nobis boni, de industria ipse ea media seligit, atque eo modo, & tempore confert, quo videt effectum infallibiliter habitura, aliis usus; si hæc inefficacia prævidisset. Resp. quidem Platelius p. 1. c. 4. §. 2. n. 174. in hoc decreto esse dispensatum, sed minimè probat: imò, cùm primū anno 1709. Revisores Romani in censura (de qua num. 579.) idem decreto P. Claudii contra illam sententiam, ibi adducat, attulerint, signum est, tempore Plateli, qui diu ante scriptis, in eo minimè dispensatum fuisse: sed nec interea revocatum est.

Declaravit id quidem P. Mutius anno 1616.

U

sed

sed non aliter, quām sequenti rescripto: *Non intendisse R. P. Claudium hoc suo decreto decernere, DEUM sua voluntate prædeterminasse, vel prædefinisse aliquod nostrum opus bonum independenter à cooperatione libera nostræ voluntatis: neque etiam, quod in gratia efficaci sit aliqua entitas realis, aut aliquis modus physicus in actu primo, qui non sit in gratia sufficiente: sed hoc tantum, quod fuerit speciale beneficium DEI, dedisse uni, v. g. Petro, ex proposito boni in eo faciendi, gratiam eo tempore, & loco, quo scientia conditionalium prescivit, illum eā gratiā bene usurum.* Quod beneficium non contulit alteri, v. g. Joanni, cui dedit gratiam eo tempore, & loco, quo prescivit, illum suculpā eā non usurum.

655. Resp. igitur 2. affectum, quamvis limitatum, esse tamen speciale prorsus benevolentiam; nam utique specialis benevolentia est, quod DEUS det auxilia, prævisa cum consensu, & salute hominis; cū liberrimè dare posset alia, prævisa cum dissensu, & interitu. 2. Etsi omittatur, DEUM, si hæc media inefficacia videret, daturum alia; non propterea admitti debet, quod daret alia, & alia in infinitum, sed intra suos limites, quod admittere possumus: & sic satisfit decreto P. Claudii, juncta præsentim declaratione P. Mutii, quæ rationem specialis beneficii potissimum ponit in collatione auxilii, prævisi ut congrui: satisfit etiam S. Augustino, qui, ne contradicat dictis suis citatis num. 650, non potest alibi exigere affectum DEI omnino illimitatum.

Ubi etiam noto, verba illa in decreto P. Claudii ex efficaci DEI proposito, atque intentione efficiendi certissime in nobis boni, significare tantum affectum, seu prædefinitionem, subsequentem scientiam medium, & non antecedentem; tum quia P. Mutius ita declaravit; tum quia P. Claudius expresse præmisit ea verba: *posita scientia conditionalium;* adeoque significare tantum affectum, seu prædefinitionem impedibilem: & quidem in individuo per dissensum auxilio collato præstutum: in specie autem, (hoc est, ut neque daretur aliud simile decretum, vel etiam plura, quæ coferrent plura auxilia) saltem per plures dissensus prævisos.

656. Ob. 2. Ex nostra sententia sequeretur, quod detur ex parte hominis causa prædestinationis, vel quod hæc ipsa sit in ejus potestate: sed hoc est contra communem Theologiam, & videatur accedere ad errorem Mastiliensem: ergo, prob. maj. In hominis potestate est uti, vel non uti his auxiliis, adeoque facere, ut sint efficacia, & ipse prædestinatus: ergo. Resp. neg. maj. prædestination enim stat præcipue in speciali illa benevolentia DEI, vi cuius dat potius auxilia, prævisa congrua, quām incongrua: cuius benevolentia ratio nulla datur ex parte hominis, qui nihil potest ponere, quod DEUM per modum causæ moralis determinet ad illum benevolum affectum, & dationem potius istorum auxiliarum, quām aliorum; hoc enim, supposita quavis scientia mediæ, est DEO liberrimum.

Nos autem tantum possimus facere, ut ex illo speciali affectu possint conferri hæc potius, quām alia auxilia; quia est in nostra potestate, ut DEUS videat ista auxilia conjugenda cum consensu, & ut DEUS nos possit per illa præ-

destinare: si enim non consentiremus, non posset DEUS ea auxilia per decretum prædefinitum, aut tanquam effectus prædestinationis conferre, ut patet. Quando autem aliqui, citati ab Haunoldo, videntur admittere, quod prædestination aliquo modo sit in nostra potestate, plus dicere non volunt, quām quod modo dicimus.

ARTICULUS IV.

Qualis admittenda sit Prædefinitione actuum bonorum liberorum.

657. **V**aria à variis adstruitur. Prima dicitur *Prædefinitione Thomistica*, quæ aliud non est, quām decretum DEI, absolute prædeterminativum ad actum bonum, sic tendens: *Volo hunc actum bonum: & binc volo dare Petro prædeterminationem, intrinsecè, & metaphysicè connexam cum eo actu.* Hoc decretum, objectivè etiam absolutum, impugnatur, ut objectivè conditionatum à n. 424. nam si tollit libertatem decretum objectivè conditionatum, æquè saltem eandem tollit decretum objectivè absolutum, præsentim, cūm hoc inferat absolute prædeterminationem incompossibilem cum libertate, ut facile patebit expedienti. Quare de hac prædefinitione plura dicere supercede.

658. Secunda est *Prædefinitione Scotistica*. Hæc à Schola Subtili vocatur aliquando *Decretum Sympaticum*, sive autem *Concomitans*, aut *Con-determinans*. Quamvis autem aliqui Scotisti apud P. Thyrsum tom. 1. selectarum disp. 11. scđ. 12. num 99. dicant, suum decretum esse consequens actum liberum creaturæ, cūm, ut ait Montepilosus, ideo DEUS ab aeterno decemat actum; quia voluntas nostra in tempore se libet ad eum determinat (qui Authores re ipsa nobis cum convenienti) Mætrius tamen (quem legitur alii) in *sententiarum disp. 3. q. 3. a. 8. n. 167.* negat, decretum esse consequens, aitque, esse concomitans, quamvis articulo cit. num. 179. admititat, quod DEUS ex sua lege (scilicet statuente, libertatem creaturis conferre) teneatur se accommodare causis secundis liberis, & quod, ut salvetur libertas creata, non debeat nostra voluntas concordare cum Divina; sed econtra Divina debeat concordare cum nostra, se illi accommodando in decernendo, ut dicatur velle conformiter nostræ voluntati. Hæc autem planè videntur insinuare, decretum DEI suo modo pendere à libertate creata, & hanc subsequi, adeoque decretum DEI esse subsequens, non concomitans.

659. Quidquid tamen de hoc sit, Mætrius, & ei adhærentes Scotisti, volunt suum decretum, quo DEUS vult cum creatura agere, vel actum prædefinit, esse intrinsecè efficax: non tam antecedens, ne tollatur libertas: nec consequens, ne admittatur scientia media: sed concomitans, aut condeterminans. Unde immediatè liberè, tam DEUS, quām creatura, simul eligunt, aut determinant ad eundem actum liberum. Verum in primis non video, quomodo hac ratione DEUS magis sit primum liberum, aut determinans, in ordine ad hunc actum, quām in nostra

nostra sententia; nam non prius determinat in hoc systemate DEUS, quām creatura, nec est prius liberum: unde non videtur hoc decretum servire ad finem, à suis authoribus intentum. Ad summum salvator, quod DEUS etiam sit immediatum liberum: at hoc non videtur ita estimabile: imò nec possibile in DEO, præsertim respicere peccati.

660. Dico 1. Hæc prædefinitio, vel hoc decretum concomitans, non datur, ita Thomistæ, & Nostri, quamvis ex diversis principiis. Prob. Hoc decretum non esset in potestate voluntatis creaturæ, similque esset intrinsecè efficax: ergo esset impedimentum inauferibile oppositi: ergo tolleret libertatem. ant. est doctrina Mastrii, qui negat, decretum esse consequens: & sanè consequens dici non potest, nisi admissa, quam Mastrius negat, scientiam mediæ, ut patet consideranti: prima & secunda consequentia inferuntur ex intrinsecæ efficacia decreti, atque ex eo, quod libertas in actu primo excludat omne impedimentum essentialiæ, & inauferibile cuiuscunquam extremi.

661. Nec dicas, impedimentum hoc non esse antecedens; nam videtur hoc decretum plius quam sufficienter antecedens; cum antecedit actu secundum liberum, eumque inferat: imò omnipotentiam Divinam reddat applicata, conferat actu primi proximum &c.

Sed dato, & non concessso, quod non sit antecedens, saltem est aliquid simultaneum, à creatura inauferibile, & essentialiter incompossibile cum altero libertatis extremo: ergo creatura non habet potentiam expeditam ad alterum extremum; non enim habet eam in sensu composito, ut patet: nec in divisible; quia hunc pro libitu habere non potest. Rursus: si id decretum esset saltem actus aliquis DEI liber, & ita simultaneus, ut sine ipso actus liber creaturæ dari non possit: atqui, quando actus aliquis simultaneus, sine quo alter dari non potest, non est mihi liber, neque liber est ipse actus alter: ergo, maj. est innegabilis. min. prob. Qui non potest mouere unam rotam in horologio, nec potest mouere alias: qui in bilance non potest elevare unam, neque potest deprimere lancem alteram &c: ergo.

662. Prob. conclusio 2. Implicat, duo principia libera circa eundem actum immediatam libertatem exercere: ergo implicat decretum, que DEUS immediatè liberè eligat, vel determinat actu, quem etiam creatura immediatè liberè eligit. cons. patet. ant. prob. Electio immediate, & plenè libera, præsertim digna DEO, supponit in eligente privativè potestatem eligendi, vel determinandi: sed hæc non potest dari penes duos: ergo. prob. maj. Qui non habet privativè potestatem determinandi, sed tantum cum alio, potest ab hoc impediiri: ergo non est plenè liber; quia debet suo modo expectare determinationem alterius, & huic temperare suam actionem: vel si hoc non debet, aut si impediiri non potest, eoipso habet privativè dictam potestatem eligendi. min. est clara; quia non potest uterque privativè liberè disponere; nam sic quilibet alterum excluderet: ergo.

663. Confir. 1. Sententia adversariorum infirmam reddit demonstrationem unitatis DEI,

quam Theologi cum magno Athanasio communiter afferunt, quāmque attulimus num. 134. & stat in eo, quod duo Dii non possent circa gubernationem ejusdem universi esse perfectissimè liberi; consequenter, si plures gubernatores forent, ab invicem penderent; cum videatur lumen naturæ ostendere, quod non possit una voluntas, reliter distincta ab altera, inevitabiliter esse determinata ad volendum, quod vult altera, quin aliquo modo ab ista pendeat, eique subordinetur: hoc tamen continget in sententia adversa, in qua DEUS esset ita determinatus ad volendum, quod vult creatura.

Neque dicas cum Mastrio, DEUM ex liberalitate sua liberè se ad hoc obligasse, dum creaturæ concessit libertatem; nam, licet per hoc explicetur, DEUM esse antecedenter, & mediatè liberum, ad actum creaturæ: non tamen per hoc ostenditur libertas immediata in actum, quam tamen adversarii DEO attribuendam contendunt. Patet hoc in millenis exemplis: e. g. dum liber sum ad promittendum, sum etiam liber ad solvendum: at, facta promissione, non amplius sum immediatè moraliter liber ad non sovendum.

Confir. 2. Est inexplicabile, quomodo electio DEI semper coincidat cum electione libera creaturæ; nisi id fiat per aliquam sympathiam necessariam: quo casu electio DEI non esset libera. Et quamvis fors non omnino casu id fieret; quia DEUS in complexo ex sua voluntate, eminenter continente libertatem creatam, & decreto constituendi creaturam liberam (ut quidam adversarii volunt) videre potest, se semper determinaturum id, quod creatura determinat; tamen cæco modo, adeoque nec liberè determinaret hoc potius, quam oppositum, si non prævideat per scientiam medium, quid creatura sit determinatura; nam in sua voluntate, & decreto constituendi creaturam liberam, non potest videre creaturam ad hoc potius, quam ad aliud se determinatram; quia est indifferens, ut & ipsa libertas creata in actu primo, adeo, ut nec in ista unum præ altero possit videri.

Confirm. 3. Si supponitur, hoc decretum compleri per complementum extrinsecum, deberet hoc esse ipse actus futurus: ergo deberet iste in se ipso videri per scientiam medium; nam in altero hujus decreti constitutivo, scilicet in voluntate DEI, prorsus indifferente, utique videri non posset. Evidenter Mastrius hoc non vult; sed sanè aliud assignare complementum non potest; non enim dicit, id complementum esse aliquid antecedens actu; cum enim deberet id necessariò esse connexum cum actu secundo, esset aliqua predeterminatione physica Thomistarum, quam Scotista nolunt. Si autem decretum, ut in nostris principiis, est adæquatè intrinsecum, sic arguo. Vel DEUS per hoc decretum decerneret actionem creaturæ, atque ab eo determinaretur ad eam cum creatura ponendam: & tunc decretum actionem creaturæ præcederet, adeoque esset prius naturæ, quod Scotista iterum nolunt: vel DEUS non ita determinaretur à suo decreto ad ponendam actionem creatam cum causa creata, neque hoc decerneret: & tunc nequit intelligi, quid hoc de-

cretum decernat, aut velit, & quid in eo videri possit.

664. Prob. conclusio. 3. Juxta hanc sententiam DEUS deberet etiam liberè condeterminare ad peccatum, & quidem per decretum efficax, à nobis inimpedibile, ex num. 661. sed hoc non congruit sanctitati Divinæ, & difficulter explicatur, quomodo DEUS non sit æquè auctor peccati, ac creatura: ergo. Retorquet quidem Mastrius argumentum in concursu simultaneo, sed malè; nam si loquitur, ut debet, de concursu in actu secundo, hunc DEUS nullatenus vult, sed tantum permittit, ut à se invito ratione physici influxūs habeatur, & à creatura quasi rapiatur: sic enim loquitur S. Anselmus tom. 3. de casu diaboli c. 28. dicens: *Nempe non solum hoc habet aliquis à DEO, quod DEUS sponte dat, sed etiam, quod injuste rapit, DEO permittente.* Confirm. Hæc efficax determinatio planè non videtur posse stare cum sincera intentione actus boni, quem tamen sincerè intendit DEUS, conferendo actum primum: ergo.

665. Tertia est *Prædefinitio nixa motivis moraliter infallibilibus*, quam aliqui defendunt cum Francisco Aravio Episcopo Segoviensi, de quo vide Theodorum Eleutherium *Hystor. de auxiliis* l. 2. c. 22. Granado, & Ruiz. Sumi autem possunt motiva illa, vel ex necessitate vaga in cumulo auxiliorum, de qua num. 640. vel ex vehementia vocationis, vi cuius DEUS dicitur compellere rebelles etiam voluntates: vel ex complexo illustrationum, & circumstantiarum genio, & indoli hominis vocati congruentiarum, adeoque moralem necessitatem consentiendi afferentium: quam moralem necessitatem, upore veritatem necessariam, ut ajunt, potest cognoscere DEUS per scientiam simplicis intelligentiæ, &, hac supposita, actum prædefinire: sed contra hos

666. Dico 2. Non datur prædefinitio dicta, motivis moraliter infallibilibus nixa. Prob. Licet sit veritas necessaria, quod auxilia &c. moraliter necessitent, tamen non est veritas necessaria, quod actus sit absolutè, & liberè futurus; quia necessitas moralis potest absolute vinci ex num. 643. ergo DEUS per scientiam simplicis intelligentiæ de illis auxiliis &c. nondum habet sufficientem notitiam, ut possit actum, tanquam infallibiliter liberè fecuturum, prædefinire: sed debet prius habere scientiam medianam: ergo non est possibilis prædefinitio, antecedens scientiam medianam, fundata in illis motivis. Conf. Non experiuntur homines, etiam quando bene agunt, talém moralem necessitatem ad bonum, sed sœpe magnam difficultatem: ergo universaliter non potest fundari prædefinitio in ista morali necessitate.

667. Quarta assignatur *Prædefinitio subsequens scientiam medianam*: & hanc docent nostri communissimè. Hæc aliud non est, quam decretum effectivè efficax, & intentivum aliquius actus boni, supposuā scientiā mediā, à DEO elicuum. Dico itaque 3. cum communissima Nostrorum. Datur prædefinitio hæc, consequens scientiam medianam. Probatur. In primis ex allatis rationibus habetur, quod alia prædefinitio dari non possit: ergo ista debet admitti. Dein ista sola non obest libertati creature, utpote im-

pedibilis ratione scientiæ mediæ: nec aliud inconveniens secum trahit; quia tantum datur ad actus bonos, non ad malos &c.

Nec dicas, posse negari, quod detur aliqua prædefinitio; nam, hoc jam probavimus num. 666. & iterum probatur ex Scripturis, & Patribus, qui, prædestinationem dari, apertissime tradunt, quæ sœpe est eadem cum prædefinitione, vel hanc secum trahit. Sic dicitur ad Ephes. 2. v. 10. *Creati in Christo Iesu in operibus bonis, quæ preparavit DEUS, ut in illis ambulemus.* in quæ verba S. Augustinus de prædestinat. SS. c. 10. *Creati in Christo Iesu in operibus bonis: gratia est: quod autem sequitur: Quæ preparavit DEUS, ut in illis ambulemus, prædestination est.* S. Prosper ad capitula Gallorum respons. 14. ait: *Fides autem, & charitatis opera, atque in eis usque in finem perseverantia, quæ homini per DEI gratiam conferuntur, recte & ista, & quæ eis retribuenda sunt, prædestinata dicuntur ex autoritate Apostoli. S. Fulgentius l. 1. ad Monimum longe ante medium: Propterea sicut Salomon dicit: Quia preparatur voluntas à Domino: sic etiam bona opera nostra Paulus Ephes. 2. à Domino afferit preparata, hoc est, in prædestinatione disposita.* S. Thomas lect. 3. in cap. 2. epist. ad Ephes. ad verbas superioris citata, ait: *Nihil enim aliud est prædestination, quam præparatio beneficiorum DEI, inter quæ beneficia computantur & ipsa bona opera nostra: Dicitur autem DEUS nobis aliqua præpare, in quantum dispositus se nobis daturum. consentiunt Theologi communissimè.*

668. Neminem autem turbet, quod SS. PP. in citatis textibus non utantur voce *prædefinitio*, sed *prædestination*, aut *præparatio*; nam nondum tunc erat in usu hæc distinctio; sed in usu erat vocabulum latius patens: at modò per prædestinationem intelligitur decretum, discernens homini simul auxilia, merita, & gloriam: per prædefinitionem autem nunc intelligunt Theologi decretum, purè intentivum actus boni, quale dari etiam potest respectu hominis non prædestinati: qui, licet nunc bene agat, non tamen perseverabit.

ARTICULUS V.

Solvuntur Objectiones.

669. O B. 1. contra 1. concl. pro decreto condeterminante. DEUS potest velle decreto efficaci, & inimpedibili effectum, quem scit, sibi esse possibilem: sed scit, sibi esse possibilem conversionem Petri sub quovis auxilio sufficientem ergo potest eam ita velle. Confir. Implicatio terminis, quod DEUS volendo efficaciter, & inimpedibili effectum, quem videt sibi possibilem: ergo. ant. licet per se clarum, tamen probatur. Implicat, ut potens donare reddat se impotentem ad donandum per efficacem voluntatem donandi: ergo à pari. Hoc argumentum æquè probaret decretum præterminativum, quod tamen Scotisti negant, tanquam eversivum libertatis.

Resp. dist. May. DEUS potest ita velle effectum sibi possibilem ex sola libera determinatione

tione sua conc. maj. possibilem ex libera determinatione creature. neg. maj. & dist. mi. hæc conversio est possibilis ex sola libera determinatione DEI. neg. min. ex libera determinatione Peri. conc. min. & neg. cons. Non potest DEUS velle aliquid per media improportionata: unde non potest velle actum liberum per decreum efficax inimpedibile. Ad confirm. dist. ant. ut supra, & neg. cons. ad prob. neg. cons. nam donatio non est libera determinatio alterius; sed est aliquid dependens à sola libera determinatione donantis. Quod si poneretur ea constitutivè involvere liberam acceptationem alterius, tunc quidem esset paritas, sed falsum antecedens, si efficax inimpedibilis volitio donandi post se intrustrabiliter traheret eam acceptationem, ut patet consideranti.

670. Ob. 2. Non potest ostendti reputantia in sympathia voluntatis Divine cum creatura: simul explicatur per eam melius dominium DEI in actus nostros liberos, & libertas creata: ergo debet admitti. Resp. neg. ant. Repugnancia ostenditur per nostras rationes, quibus ostendimus, repugnare talem sympathiam; eoquod 1. libertatem creature tolleret, quam tamen salvam servare deberet. 2. quod esset cœca, & saltem immediate in se, necessaria; cum tamen libera DEO esse deberet, qui ex mente adversariorum immediatè libere omnia decernere debet: insuper alia inconvenientia afferret: dominum autem DEI non debet esse Chimæricum.

671. Dices. In creatis est perfectio, si duo coincidunt in eandem sententiam, aut voluntatem; nam magna ingenia dicuntur conspirare: ergo. Resp. dist. ant. est perfectio formaliter. neg. ant. aliquando argutivè. conc. ant. & neg. cons. Coincidere duos in idem sine prævisione, sœpe casus est, & nulla perfectio: aliquando autem arguit utrumque prudentem, eoquod uterque rationes, & eventus, ritè ponderari: & hoc casu dicuntur magna ingenia conspirare: aliquando etiam potest arguere imprudentiam, si scilicet volitio, vel electio fuit imprudens. In DEO autem nulla argueretur perfectio; tum quia sœpe electio creature est imprudens; tum quia, quamvis esset prudens, non tamen esset perfectio in DEO condeterminare, ex rationibus, modo contra sympathiam adductis.

672. Ob. 3. Etiamsi DEUS non prævideat, quid creature sit determinatura, tamen non cœco modo condeterminat: ergo male ex hoc capite adversarios impugnamus. prob. ant. Determinatio voluntatis creatæ non est objectum voluntatis Divinæ, sed est actus, & effectus ejus: ergo non debet præcognosci; quia non est volita, nisi implicitè, & virtualiter. Confir. DEUS, ut primum intelligens, debet omnia à se distincta cognoscere: ergo ut primum liberum debet omnia primò decernere, sive cognoscere, sive non. Resp. neg. ant. ad prob. neg. iterum ant. nam determinatio voluntatis creatæ est actus externus respectu DEI: ergo debet præcognosci, ut debent alia objecta à DEO factibilia.

Non autem sufficit, præcognosci eam determinationem tantum scientiæ simplicis intelligentiæ; quia per hanc non sufficienter cognoscere.

scit DEUS objectum creature liberum, ut illud possit salva liberrate efficaciter decernere, ut hucusque sèpius dictum. Quamvis autem illa determinatio non sit à DEO semper volita; quia aliquando est mala: debet tamen esse permisa, adeoque præcognita. Ad confirm. neg. cons. Cognitio DEI relinquit actum liberum in suo esse: non autem ita relinqueret decretum DEI immediatè liberum, & efficax. Sed neque etiam æqualiter se habent ad objecta creata Divinæ perfections; alias cur non etiam DEUS, sicut debet omnia cognoscere, ita debet omnia velle, & producere? quare non, sicut debet cognoscere omnia, se solo abfque influxu ullo physico creaturarum, ita etiam omnia debet se solo producere?

673. Ob. 4. Libertas Divina eminenter, & virtualiter continet libertatem creatam: quin etiam liberum decretum DEI continet eminenter, & virtualiter, liberam volitionem creature: simul habet DEUS decretum conservandi libertatem creatam: ergo, etiamsi condeterminet, non id facit cœco modo. Ita Mæstrios. Resp. conc. ant. neg. cons; nam, nisi admittatur scientia media, tamen in dicto complexo non potest DEUS videre, creaturam ad hunc potius, quam illum actum, se determinaturam; nam libertas Divina non minus continet libertatem creatam ad actum oppositum: & sicut liberum decretum volens continet eminenter volitionem creatam, ita decretum DEI nolens continet nolitionem creatam: quomodo ergo DEUS scit, aut dirigitur, ut potius eliciat nolitionem, quam volitionem, concordem actui libero creature; nisi antecedenter præsciat, creaturam se potius determinaturam ad volitionem, quam nolitionem? Certè cœco modo unum eligeret præ altero; vel ex complexo illo resultare deberet in DEO necessitas sympathica eliciendi unum decretum præ alio, quam rejecimus num. 663.

674. Dein non video, quid per illam virtutalem, aut eminentiam continentiam libertatis creatæ, vel etiam actus liberi, intelligi possit, quam, quod DEUS habeat libertatem perfectorem, vel omnipotentiam, potentem producere libertatem creatam, & etiam actum creatum liberum, non quidem ex sua, sed ex creature determinatione: quæ etiam simul sumpta cum decreto conservandi libertatem creature non determinant potius ad eliciendum, vel etiam vindendum, hoc potius decretum, quam alterum; quia omnia sunt prorsus indifferentia: adeoque in his non potest DEUS videre unum præ altero futurum: consequenter non potest, nisi cœco modo, aliquid determininare.

675. Dices 1. DEUS per simplicem intelligentiam scit, se posse coincidere cum creature in eandem determinationem. Resp. dist. ill. scit, se posse coincidere, quin pro priori habeat scientiam medium, neg. si pro priori habeat scientiam medium, conc. non enim potest scire, se cœco modo posse aliquid determinare. Dices 2. DEUS ex intentione servandi illasam libertatem creature concidit cum creature in eandem determinationem: ergo non casu, nec cœco modo. Resp. quamvis per hoc evitetur omnimoda casualitas: non evitatur cœcitas. Sic si ex

intentione sanitatis reparandæ Medicus det pharmacum, nesciens tamen, an sit congruum, vel non, certè cæco modo medetur.

676. Ob. 5. contra 2. conclus. S. Thomas quæst. 6. de veritate art. 3. in corp. ait: *Liberum enim arbitrium deficere potest à salute, tamen in eo, quem DEUS predestinat, tot alia adminicula preparat, quod vel non cadat; vel si cadat, quod resurgat: ergo ex mente Angelici tertitudo prædefinitionis fundatur in auxiliis moraliter necessitantibus.* Resp. neg. cons. Ex S. Doctore eo loco tantum colligi potest, prædestinationem esse certam, & fundari in scientia media, vi cuius DEUS scit, hominem his auxiliis consensurum, vel dissensurum: & dein ex misericordia sua tribuit illa, quibus videt consensurum, vel certè post aliquem dissensum iterum penitentiam acturum. videatur totus contextus loco cit. & videbitur, plus ex eo erui non posse.

677. Ob. 6. Quod homines certò inferunt ex aliquo medio per discursum, id DEUS cognoscit certissimè in eodem medio: sed homines ex morali necessitate certò inferunt eventum futurum: ergo. Conf. Posita morali certitudine de mediorum efficacia ad finem, homines prudentissimè decernunt finem: ergo etiam DEUS potest eundem decernere, posita morali certitudine, orta ex morali necessitate. Rep. dist. maj. quod homines inferunt certitudine absoluta metaphysica. conc. maj. quod tantum inferunt certitudine morali. neg. maj. & dist. si min. neg. conf. Medium moraliter certum, cum possit esse falso, non potest movere ad assensum omnino infallibilem, qualem solum DEUS habere potest: unde in tali medio non potest DEUS videre effectum, quamvis hunc videat tunc in se ipso, casu quo revera futurus est.

Ad conf. neg. conf. Prudentia humana sufficit, abesse morale periculum frustrationis: non autem idem sufficit prudentia Divina, cuius decretum est infrastribile. Nec dicas. DEUS potest defectum principiorum, tantum moraliter necessitatem afferentium, supplere per specialem præparationem omnipotentia. Resp. enim neg. illatum; nam omnipotentia Divina, quomodounque sit parata, debet esse indifferens, & non necessitans: adeoque etiam in hac non potest infallibiliter videri eventus futurus.

678. Ob. 7. contra 3. conclus. S. Damascenus l. 2. de orthodoxa fide cap. 30. ait. *Illud sciare interest, DEUM omnia quidem prescire, sed non omnia praesinire: prescit enim ea etiam, que in nostra potestate, atque arbitrio sita sunt: at non item ea prefigit.* Idem S. Pater Dialogo adversus Manichæos sub finem ait: *DEUS ea, que voluntarie à nobis futura sunt, hoc est, ea, que in potestate nostra sita sunt, nimis virtutem, ac virtutem praesciens, ea denum prefigit, que in arbitrio nostro minime consistunt: ergo non datur prædefinition.* Resp. dist. cons. non datur prædefinitione antecedens, & inimpedibilis. conc. cons. subsequens scientiam medium, & impedibilis. neg. cons. Per prædefinitionem S. Pater non intelligit id, quod nunc Theologi intelligunt (nam nemo admittit ex Theologis, quod prædefinitione virtuti vim inferat) & hinc S. Damascenus nec intelligit id, quod alii SS. PP. per prædefinitionem (nam nec illi admittunt, per prædefini-

nationem vim virtuti inferri) sed singulariter intelligi decretum DEI, independens à libertate creata, & necessitans; nam citato loco de fide statim subdit. *Nec enim vitium admitti vult, ne rursus virtuti vim affert.* Similiter discurrit contra Manichæos, ut patebit legenti.

Dices 1. Si prædefinitione, hæc asserta non tollit libertatem, tunc neque eam tolleret præterminatio, si eam DEUS conferret post scientiam medium de consensu aliunde per principia indifferentia futuro: e. g. si DEUS ira dicere: *Quia video Petrum sub hoc actu primo libero consensurum, volo ipsi addere prædeterminationem, que essentialiter inferat eum actum.* Resp. 1. patrones prædeterminationis nunquam concessuros, quod scientia media antecedat collationem prædeterminationis.

Resp. 2. Ut rectè ait Gormaz de DEO n. 449. potest scientia media DEUM dirigere etiam ad evertendam libertatem, e. g. si ita decernat: *Quia video Petrum sub his auxiliis indifferenter dissensurum, volo ei dare libertè necessitantia, ut debeat consentire;* hoc enim casu evertet libertatem; quia hoc decretum, seu ejus formalitas, intendens actum, non est impeditibilis; nam in hoc casu Petrus non potest evitare auxilia necessitantia; quia non conferuntur ei actu auxilia indifference. Insuper in hoc casu DEUS absolute vult consensum, & quidem in impeditiblere: nec finit se ab hac voluntate impediti per scientiam medium de dissensu, ut patet consideranti. Unde etiam, si DEUS in casu objecto det prædeterminationem per decretum inimpeditibile, tollitur libertas.

Sed petes: si DEUS decerneret prædeterminationem dare; quia vidit consensum aliunde futurum, illam non daturus, si hunc non prævidisset: quid tunc dicendum? Resp. vicissim querendo, cur DEUS adhiceret medium superfluum ad finem jam aliunde certò obtinendum? Resp. 2. Si hoc ponatur, videri prædeterminationem taliter collatam non obscuram libertati; eoquid se haberet ut prædefinitione: nec esset principium per se, sed tantum per accidentis, ac impeditibilis per dissensum.

Dices 2. Ergo, si DEUS prævideret, quod Petrus se precipitaret in flumen, posset, hac supposita scientia, eum necessariò impellere, non impulsurus, nisi hæc scientia daretur: & tamen Petrus liberè se submerget. Resp. Siccasus ponitur, quod DEUS solus producat impulsum in aquas, tunc, cum iste non sit actio Petri, neque potest esse libera actio ejusdem; præsertim, cum etiam hypothesis scientia meditè non fuerit actus primus proximus ad hunc impulsum, à DEO solo provenientem: unde per hunc Petrus non se submerget libertè. Et quamvis Petrus potuisset hunc impulsum impediare, tamen non potuit eum liberè producere, tum ex rationibus adductis, tum etiam ex eo, quod non habuerit ullam cognitionem de eo producendo.

Si autem casus ponatur, quod DEUS, supposita illâ scientiâ, ponat aliquam prædeterminationem in Petro ad se præcipitandum, & Petrus ita prædeterminatus se præcipitet, seu producat impulsum submersivum sui, tunc liberè se præcipitabit, & prædeterminatione hæc, subseq

quens scientiam medium, se habebit ut prædefinitio; quamvis ex alio capite; quia scilicet hæc submersio peccatum esset, ea prædeterminatio repugnaret.

Dices 3. Ergo si DEUS sic decerneret: *Quia video, Petrum in his circumstantiis hanc actionem peccaminosam positurum, volo ipsum privare usū rationis:* etiam in hoc casu erit impeditus privatio usū rationis, & Petrus eam actionem liberè faciet; consequenter sine usū rationis peccabit: quod est aperte falsum. Resp. neg. illatum. Etsi in hoc casu in statu conditionato impeditus sit privatio usū rationis, tamen tollitur libertas; quia tollitur ex actu primo proximo necessarium ejus constitutivum, nempe ipse usū rationis: nec datur in statu physico libertas, quæ data fuit in statu intentionali, tanquam hypothesis scientiæ medie.

Dices 4. Etiam non datur eadem libertas in casu prædeterminationis ad submersionem. Resp. neg. nihil enim auferitur, sed tantum additur prædeterminatio, quæ non constituit actum primum proximum necessarium: &, quamvis sit impedimentum, est tamen auferibile. Dices 5. Actus habet essentialē respectum ad prædeterminationem: ergo, si hæc impeditur, impeditur principium per se. Resp. ant. multos negare: si tamen hoc verum est, debet admitti, quod Petrus non esset liber ad actum in hac specie physice insima; quia hunc non posset liberè producere, sicut non est liber ad producendum hoc individuum: esset tamen liber in specie moraliter eadem, de qua re vide *u. 412.*

679. Quæres, quem sensum habeat decretum prædefinitivum, à nobis admissum? Resp. posse convenienter sic explicari: *Cum videam per scientiam medium, Petrum huic auxilio consenserum, volo, ut hunc actum eliciat,* & ideo ei conserbo hoc auxilium ex speciali benevolentia, ex qua nolo ei dare ullum auxilium prævisum cum dissenſu: quo modo implicitè, & æquivalenter saltem dicitur: *Darem bīc,* & nunc aliud; si viderem istud conjungendum cum dissenſu: exponiturque specialis quædam energia decreti benevoli, vi cuius DEUS indicat, quod in casu dissensu dedidit alia auxilia.

Quæ tamen alia auxilia non dedisset DEUS per hoc decretum; quia hoc, quod defacto datur, est essentialiter connexum cum his tantum auxiliis, & hinc non potest conferre alia auxilia: unde tantum ex energia decreti defacto existentis colligitur, quod DEUS habuisset antecedenter aliud decretum, per quod alia auxilia constulisset. Nec est absurdum, quod decretum hoc indicet suam impeditibilitatem antecedentem, sive indicet, quod, si ipsum fuisset antecedenter impeditum, tunc elicitorum fuisset aliud decretum: quamvis non possit indicare, futurum aliud decretum consequenter, seu supposito, quod aliquod actu existat; nam hoc clare dicit mutabilitatem: hæc tamen ipsa benevolencia, & energia decreti, cum sequatur scientiam medium, est ab homine impeditibilis.

Ubi adverto, quod ea energia decreti præcipue detur in ordine ad actus bonos finales prædestinatorum, quos DEUS speciali efficacia intendit: at non detur in ordine ad actus finales

reproborum, quos DEUS neque prædefinit. Dubitari autem potest, an hæc specialis benevolentia decreti detur etiam ad omnes actus intermedios bonos prædestinatorum; cùm enim DEUS etiam prædestinatos s̄ipius finat omnino graviter labi, non videtur certum, quod, quando dat gratiam, etiam efficacem, ad actus intermedios bonos, eam semper eo affectu det, ut, si inefficacem prævidisset, aliam daturus fuisset. Etaduc incertius est, an, quando DEUS reprobis dat gratiam efficacem in ordine ad actus intermedios bonos (nam multi multa bona præstant in vita) eam det eo affectu, ut, si illam inefficacem fore prævidisset, aliam dedisset. Quidquid autem de his sit, nunquam admittendum, quod DEUS etiam prædestinatis dedisset affectu prorsus illimitato in infinitum alia, & alia auxilia: neque concedendum, quod ea dedisset per decretum inimpedibile, etiam tantum quoad formalitatem prædestinationis, de quo plura num. 649.

680. Hic etiam noto, Gonetum ex Caramuelis *Theologia fundamentali cap. 1. num. 26.* retorquere in nostram prædefinitionem argumentum, quod objicimus decreto prædeterminatione; ait enim, nos sic argumentari: si DEUS determinat creaturam, tunc non est libera: ergo etiam (replicat Caramuel) si creatura determinat DEUM, tunc hic non est liber: quod magis est absurdum. Sed resp. facile. dist. conf. DEUS non est liber ad eum actum, ad quem determinatur à creatura. conc. conf. ad actum prærium. neg. conf. Hoc ipsum est, quod milles dicimus, DEUM non immediate liberè influere in actus creaturæ liberos, ad quos à creatura determinatur: at creatura deberet immediate liberè influere in actus à DEO prædeterminatos; nam hi ipsi deberent esse immediate liberi creaturæ; alias nec essent meritorii, nec peccaminosi.

ARTICULUS VI.

An prædestinatio ad gloriam detur ante, vel post prævisa merita.

681. **Q**uartatur hīc, an decretum prædestinativum hominis ad gloriam, supponat jam scientiam visionis de meritis absolute futuris, saltem ut eminentialiter directivam (de qua directione num. 555.) vel an tantum supponat scientiam medium de meritis conditionate futuris, quam supponi jam probavimus num. 634. an scilicet decretum ita tendat: *Quia video, Petrum absolutè bene acturum,* & in gratia decessurum, eum prædestino ad gloriam: vel an ita: *Quia video, quod, si Petrus haberet hæc auxilia, bene ageret,* & in gratia moreretur, eum prædestino ad gloriam, eique in hunc finem hæc auxilia conserbo.

682. Non autem hīc sermo est de prædestinatione ad gloriam, quæ à Platelio vocatur radicalis, estque decretum DEI, volens homini dare gratiam finalē; quia hanc omnes concedunt, non dari ob merita; sic enim habet S. August. lib. de bono perseverantie cap. 17. *Videjam, à veritate quam sit alienum, negare, dorum*

DEI

DEI esse perseverantiam usque in finem hujus vitæ, cum vita huic, quando voluerit, ipse det finem: quem si dat ante imminentem laetam, facit hominem perseverare usque in finem: ergo donum perseverantiae, seu prædestinatione ad gratiam finalē datur antecedenter ad merita absolute prævisa: quod etiam probat Bellarminus de gratia, & libero arbitrio l. 2. cap. 12. Gormaz de merito disp. 4. num. 222. Verum de hac modō sermo non est, sed de prædestinatione ad gloriam, seu de decreto immediate decernente gloriam, & quidem ut coronam; nam prædestinatione infantum, ante usum rationis morientium, vel perpetuō amentium, utique est ante merita.

Quamvis autem Haunoldus l. 2. num. 903. contendat, possibilem esse casum, in quo etiam adultus, rationis capax, salveretur sine meritis dignis, e. g. si elicit actu fidei, & attritione baptizaretur, & mox moreretur; posset tamen in dubium vocari, an non talis homo jam antecedenter ante baptismum sub gravi obligatus fuerit, actum charitatis elicere, utpote jam diu habens usum rationis; quem, si non eliciisset, neque actum attritionis veræ supernaturalis eliceret potuisset, utpote non volens implere mandatum grave, hic, & nunc obligans. Licet autem supponeretur, post elicitum actum iterum in grave peccatum lapsus meritum perdidisse, tamen dein per baptismum id meritum reviveretur. Sed, quid quid de hoc sit, sermo est de prædestinatione ordinaria, & communis: non de ita extraordinaria.

683. Nota hinc discrimen inter voluntiones; nam una est *volitio subjectivæ liberalis*, & *objectivæ onerosa*: altera est *volitio subjectivæ*, & *objectivæ liberalis*: tercias est *volitio subjectivæ*, & *objectivæ onerosa*. Prima est, quando ipsa volitio liberaliter, seu absque debito concipitur, habet tamen pro objecto aliquod debitum, seu obligationem: e. g. Petrus elicit volitionem, Paulum potius architectum assumendi ad fabricandam domum, quam alium, & postea, constructam domum, eum solvendi. Volitio hæc est subjectivæ liberalis; quia existit in Petro, tanquam subjecto, pure liberaliter; potuisset enim hic liberrimè alium eligere, cui lucrum cederet. At vero habet objectum debitum, seu onerosum, scilicet solutionem præstandam, non ante, sed post constructam domum; adeoque est objectivæ onerosa; quia, finito labore, tenetur Petrus ex justitia mercedem rependere. Secunda voluntio est, quæ neque ex debito, seu onere concipitur, neque habet objectum debitum &c. talis est voluntas pure liberaliter aliquid donandi. Tertia est, quæ concipitur ex obligatione, & habet objectum onerosum: e. g. si quis post contracta sponsalia elicit volitionem, vel consensum matrimoniale, vi cuius se obligat ad onera matrimonii.

Ubi etiam nota, non propterea spectare actum aliquem ad virtutem liberalitatis; quia est subjectivæ liberalis; sed debere etiam objectivæ esse liberalis; quia honestas, specificans actum, desumitur ex ejus objecto. Hinc decretum, subjectivæ liberalis, sed objectivæ onerosum, spectat simpliciter ad justitiam, qualis datur inter DEUM, & hominem; quia pro objecto habet honestatem conferendi coronam justitiae: & sic

respicit jus hominis ad gloriam, quamvis non jus ad actum voluntatis Divinæ: sicut scilicet voluntas solvendi architectum etiam spectat ad justitiam. Sic etiam actus charitatis, quamvis absque præcepto charitatis, liberrimè elicatur, non spectat ad virtutem liberalitatis. Si idem actus charitatis, quamvis sit præceptus, non spectat ad obedientiam; quia ejus objectum formale ad eam non spectat; econtra voluntas solvendi quocunque debitum spectat ad justitiam, licet ipsa sepe non debeatur, eoquod justitia satisficeret, si debitum necessarium solveretur: quamvis, si actus, liberaliter subjectivæ conceptus, reflecteret in se ipsum, & suam hanc honestatem, etiam aliquo modo spectaret ad liberalitatem; quia potest idem actus ad duas virtutes spectare: & idem dici potest de decreto DEI in nostro casu. His premisis

684. Dico. Prædestination ad gloriam, ut coronam, sit ante merita absolute prævisa, ita S. Thomas I. part. quest. 23. art. 4. in corp. ubi discrimen facit inter prædestinationem, & electionem: atque per hanc intelligit, quod nos per prædestinationem; per illam autem intelligit actum voluntatis, ordinatis media ad finem: sic autem habet: *Prædestinatione aliquorum in salutem eternam præsupponit secundum rationem, quod DEUS illorum velit salutem: & infra: Dilectio præsupponit electionem secundum rationem, & electione prædestinationi: clarius adhuc in I. dist. 41. quest. 1. art. 2. ad 1. dicens. Elección enim Divina est, qua aliqui ex ordine sue sapientie ordinantur ad finem beatitudinis: sed prædestinatione est, secundum quod parparantur eis ea, que perducunt in finem: & ideo, sicut voluntas ordinans in finem, precedit actum voluntatis, preparantis ea, que ducent in finem, ita elección prædestinationem præcedit. videatur de mente S. Doctoris Fasolus in I. part. quest. 23. art. 1. dub. 3. num. 26. ubi testatur, Thomistas omnes consentire.*

Accedit Scotus in I. dist. 41. quest. unica, s. potest aliter: ubi ait, DEUM ante gratiam, & alia media, velle creaturæ beatitudinem, tanquam finem. Doctorem suum sequuntur Scottistæ. Ex nostris idem sentiunt Bellarminus, Toletus, Suarez Ruiz, Granadus, Recupitus, Ariaga, Gormaz, Haunoldus, Ulloa de DEO disp. 3. num. 113. P. Thyrsus tom. 2. select. disp. 8. se. 2. & alii valde communiter. Quamvis autem opposita quoque sententia non destituitur sua auctoritate, tamen multos ab adversariis citatos, non stare pro ipsis, ostendit Fasolus, modo citatus.

685. Prob. conclusio. Ad Epbes. I. v. 4. dicit Apostolus: *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem, ut essemus sancti, & immaculati in conspectu ejus: ergo elegit, hoc est, ex mente S. Thomæ cit. num. 684. ordinavit ad beatitudinem, non quia eramus sancti, seu habebamus jam merita absolute prævisa; sed, ut essemus, & haberemus merita, adeoque ante scientiam visionis. ita exponit hunc textum S. Augustinus de prædest. SS. c. 19. dicens: Cū dicat Apostolus, non quia futuros tales nos esse præsivit, sed ut essemus tales per ipsam electionem gratie sue. item S. Hieronymus in hunc locum S. Pauli scribens: Non enim ait Paulus; elegit nos ante constitutionem mundi; cū essemus sancti, & im-*

magina

maculati; sed elegit nos, ut essemus sancti, & immaculati, hoc est: qui sancti, & immaculati ante non fuimus, ut posse essemus.

Nec dicas, tantum hoc textu probari electionem immediatam ad gratiam; nam hoc contra S. Thomam (qui per electionem intelligit ordinationem ad beatitudinem) & communorem, gratis dicitur. Dein saltem debet hic intelligi electio ad gratiam finalem; quia S. Paulus loquitur de sanctitate finali, per quam immaculati comparebimus in conspectu DEI in celis: ergo electio ad gratiam finalem datur ante merita absolute prævisa: sed ante hanc electionem ad gratiam, jam datur electio ad gloriam: ergo multò magis ista datur ante merita absolute prævisa: prob. min. subsumpta. Gratia est medium ad gloriam: ergo, cum ex S. Thoma cit. num. 684. prius DEUS eligat finem, quam media, etiam prius eligit gloriam, quam gratiam, adeoque etiam prius eligit hominem ad gloriam, quam ad gratiam: præterquam, quod nulla ratio sit negandi immediatam prædestinationem ad gloriam.

686. Conf. 1. Matth. 24. v. 22. dicit Christus. Sed propter electos breviabuntur dies illi: ne scilicet etiam ipsi electi pervertantur, & gratiam excedant: ergo electio non fit propter merita, absolute prævisa. prob. conf. Deberet ea fieri maximè propter merita finalia, seu perseverantiam finalem, ut patet: atqui propter ista non fit: ergo, prob. min. Ipsa electio est causa, ut electi citius moriantur, & habeant perseverantiam finalem; quia ideo DEUS eos vult citius mori, seu eorum dies breviori; quia electi sunt: ergo non merita sunt causa electionis, sed electio est causa meritorum, & perseverantiae eorum. Plura ex Scripturis videantur apud Fasolum questione citata num. 52. Haunoldum l. 1. num. 500. Gormaz de DEO disp. 16. sect. 3. n. 946.

Conf. 2. ex S. Augustino, qui præter dicta num. 685. relata, iterum de corrept. & gratia c. 7. dicit, hominibus prædestinatione discretis à massa perditionis, seu ab originali damnatione, procurari auxilia ad salutem: adeoque supponit, ipsam prædestinationem ad gloriam esse radicem omnium auxiliorum, consequenter etiam meritorum: & addit: *Quicunque enim electi, sine dubio vocati: non autem quicunque vocati, consequenter electi: ubi iterum supponit, electionem esse rationem vocationis, seu gratiae, adeoque meritorum.* Ne autem dicatur, eum agere de electione ad gratiam, sub finem capituli se explicat, dicens: *Electi autem sunt ad regnum cum Christo, non quomodo electus est Iudas ad opus, cui congruebat.* Rursus cap. 12. ait: *Nunc vero Sanctis, in regnum DEI per gratiam DEI prædestinatis, non tantum tale adjutorium perseverantie datur; sed tale, ut eis perseverantia ipsa donetur: ergo non perseverantia est causa electionis, sed hæc illius, adeoque præredit.*

687. Prob. conclusio 2. ex Concilio Valentino XIII. sub Leone IV. Pontifice anno 855. quod sic definit cap. 3. Fidenterque fatemur, prædestinationem electorum ad vitam, & prædestinationem impiorum ad mortem: in electione tamen salvandorum misericordiam DEI præcedere meritum bonum: in damnatione autem periturorum meritum

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

malum præcedere justum DEI judicium. Non autem dicas, sermonem hic tantum esse de meritis naturaliter, vel moraliter bonis: non autem de supernaturaliter bonis; nam & Concilium, & PP. universalissimè loquuntur, nec restringunt sua dicta ad opera naturalia: imo nec restringere possunt; cum loquantur etiam de sanctitate, in qua coram DEO apparere debebimus.

Sic S. Fulgentius l. de fide ad Petrum cap. 3. sub finem. Illi autem cum Christo regnabunt, quos DEUS gratuita bonitate sua prædestinavit ad regnum; quia enim tales prædestinando preparavit, ut regno digni essent, preparavit utique secundum propositum vocando, ut obdiant &c. Idem l. 1. ad Monimum multum ante medium: *Quos prædestinavit ad gloriam, prædestinavit ad justitiam: ubi priorem prædestinationem assignat tanquam radicem secundæ.* Hugo de S. Victore in epist. ad Roman. quest. 225. ex occasione explicans ille Mat. 22. v. 14. *Multi enim sunt vocati, pauci verò electi: docet, effectum prædestinationis esse vocationem specialem, que sit, ait, secundum propositum, secundum quam nullus vocatur, nisi electus, & prædestinatus: ergo ista vocatio, scilicet ad merita, supponit prædestinationem ad gloriam.* Plura in hanc rem, præsertim ex SS. PP. Prospero, Hilario, &c. vide apud Fasolum loco cit. ubi hanc questionem fusè pertractat.

688. Probatur conclusio 3. etiam aliquæ ratione. Prædestination, ut subsequens scientiam medium, non obest libertati humanæ: ut autem antecedens scientiam visionis, magis commendat misericordiam DEI, & specialem benevolentiam erga electos, quam Scripturæ, & Patres adeo commendant: insuper gloria, conferenda ut corona, est finis dignissimus, qui ameritur, & intendatur à DEO, potestque immediatè post scientiam medium intendi: nec est ulla ratio, cur DEUS quasi cunctanter, & suspensivè agat, prius una formalitate actus Divini intendendo media, dein altera videndo merita, & terrâ primùm decernendo gloriam; cum finis solet intendi ante media, quando potest: ergo longè convenientius admittitur nostra sententia.

ARTICULUS VII.

Solvuntur Objectiones.

689. **O**bijicitur 1. Matth. 25. v. 34. dicitur: *Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum à constitutione mundi; esurivi enim, & dediſtis mibi manducare &c: ergo merita præcedunt prædestinationem.* Confirm. Eodem capite superius v. 23. dicitur. *Euge serve bone, & fidelis; quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam:* ergo debet præcedere fidelitas, seu merita. Resp. neg. conf. Non prædestinationem, sed collationem gloriae præcedunt merita. Ad summum absolute prævisio meritorum debet formaliter præcedere formalitatem decreti ut execquentis, seu formalitatem executionis in mente Divina: sicut voluntatem, absolute hic, & nunc præstanti solutionem, præcedit visio fabrica absolute factæ, vel operum jam exhibitorum: non autem debet ea prævisio præcedere for-

malitatem decreti intendentis, seu prædestinantis ad gloriam. Ad confir. eadem est responsio.

690. Ob. 2. S. Paulus 2. ad Timoth. 2. v. 21. ait. Si quis ergo emundaverit se ab ijsis, erit vas in honorem: ergo emundatio debet præcedere prædestinationem. Confir. Jacob. 2. v. 5. dicitur: DEUS elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, & hæredes regni: ergo supponitur, ut paupertas, ita & fides, seu merita, ad electionem. Resp. neg. conf. Ut rectè Bellarmius de grat. & liber. arbit. l. 2. cap. 13. Apostolus non dicit, quod per emundationem fiant vas in honorem, sive, quod emundatio, absolutè prævisa, præcedat prædestinationem; sed Apostolus tantum ponit signum, ex quo possit cognosci vas in honorem: sicut, si diceretur: qui portaverit magnum pondus, erit fortis, vel sanus.

Ad confit. retorq. argument. Ergo etiam ante prædestinationem deberent esse hæredes regni; quia, sicut dicitur DEUS elegisse pauperes, & divites in fide, ita etiam hæredes regni. In forma neg. conf. cum S. Aug. de prædest. Sanctorum c. 17. circa finem dicente, ipsam prædestinationem esse causam fidei; ita enim ait: Elegit ergo DEUS fideles; sed, ut sint; non, quia jam erant. Apostolus Jacobus dicit: Nonne DEUS elegit pauperes in hoc mundo, divites in fide, & hæredes regni, quod reprobavit DEUS diligentibus se? Eligendo ergo facit divites in fide, sicut hæredes regni. Hæc Augustinus, quibus clarè exponitur pro nobis textus S. Jacobi.

691. Ob. 3. 2. Petri 1. v. 10. dicitur: Satagit, ut per bona opera certam vestram vocatiōnem, & electionem faciat: ergo electione sequitur merita absolutè prævisa. Resp. neg. conf. Ut rectè Bellarm. l. 3. de justificat. c. 9. sub finem, Apostolus ibi non agit de certitudine ex parte subjecti; quia respectu DEI, quasi subjecti, prædestination est subjective certissima: sed agit Apostolus de certitudine objectiva, sive ex parte objecti, seu effectus, ut scilicet faciamus bona opera, per quæ prædestinationem ipsam faciamus certam, hoc est, firmam, & consequenter inimpedibilem; nam antecedenter, ut pote dependens à scientia media de bonis operibus, potest à nobis impedi: quod si fieret, prædestination, nec firma, nec certa foret. Idem quoad rem docet Fasolus in 1. p. quæst. 23. art. x. dub. 3. n. 70.

692. Ob. 4. S. August. l. 1. ad Simplicianum quæst. 2. ait. Non tamen electione præcedit justificationem; sed electionem justificatio; nemo enim eligitur, nisi jam distans ab illo, qui rejicitur: ergo merita justificantia præcedunt electionem. Resp. dist. conf. merita præcedunt electionem, de qua ibi S. Augustinus loquitur. omitt. conf. electionem, de qua nos loquimur, & S. Augustinus alibi. neg. conf. Per electionem S. Augustinus ad Simplicianum non intelligit tantum benevolum DEI, uni præ altero gloriam decernentis, affectum, independenter à meritis absolutè prævisis conceptum (nam hunc affectum illo libro ad Simplicianum manifestè admittit, dum exemplum Jacobi, & Esau, ad hanc ipsam veritatem adstruendam centies adducit) sed intelligit ibi S. Doctor electionem strictius dictam, quando unus jam dignus, seu, ut ait, distans ab altero, scilicet per merita sua, alteri præfertur: & hinc

dicit, sibi non videri, inter Jacob, & Esau, electionem fuisse: quamvis sub finem ejusdem questionis dicat, si electione in talibus casibus intercedat, eam esse nobis omnino occultam,

Neque nos talem electionem, aut prædestinationem, ante merita absolute prævisa, adstruimus: sed aliam, quæ tantum sit benevolus affectus DEI, hominem ante merita, absolutè prævisa, præordinatis ad gloriam: quem affectum S. August. in psal. 30. & illa verba: In manibus tuis sortes meæ: conc. 2. de medio ejusdem psalmi appellat sortem: sic enim habet. Sortes dixit, quantum ego existimo, gratiam, qua salvati sumus. Quare sortis nomine appellat gratiam DEI? Quia in sorte non est electione, sed voluntas DEI; nam ubi dicitur: Ille facit, iste non facit, merita considerantur: & ubi merita considerantur, electione est, non sorte. Quando autem DEUS nulla merita nostra invenit, sorte voluntatis suæ nos salvos fecit; quia voluit, non quia dixi sumus. Hanc autem sortem alibi etiam S. Doctor electionem, scilicet latius sumptam, vocat: & hanc tantum affinemus. Hæc responsio melior est illâ, quam tradidit Haunoldus, admittens, S. Augustinum scripta ad Simplicianum alibi retractasse; nam hoc probari nullo modo potest: imò nihil eum circa hæc retractasse probavimus num. 401.

693. Ob. 5. Authoritas aliorum PP. ut SS. Ambrosii, Hilarii, Fulgentii, Prosperi; sed quoniam textus eorum afferre nimis foret longum, & videri possunt apud Bellarmium l. 2. de grat. & lib. arbit. c. 14. ubi Patres etiam explicat, ut pateat, nostræ sententiæ eos nos obesse: vel apud Falolum in 1. p. q. 23. a. 1. dub. 3. n. 71 & 78. ac seq. ad eos lectorum remitto: solum dico, SS. Proserpum, Hilarium, ac Fulgentium nobiscum sentire, ut probatum: consequenter non existimando sibi statim iterum contradicere: insuper S. Augustino familiarissimos fuisse, ejusdemque doctrinæ addictissimos, adeoque censendos esse, idem cum illo sentire: & hinc, si aliquando velint, merita prædestinationem antecedere, intelligentes esse de prædestinatione secundum formalitatem executionis juxta dicta num. 689.

Sic S. Ambrosius dum l. 5. de fide c. 2. ante finem scribit: Non enim ante prædestinavit, quæ prefigeret; sed quorum merita prefigerit, eorum præmia prædestinavit. exponendum: nam hæc scriptum in Actu Matib. 20. v. 23. Non est meum dare vobis: scilicet sedere ad dexteram, vel finistram, ubi, ut ait Fasolus, clarè sermo est de executione gloriae; cùmque executio gloriae, ex nostris operibus pendens, nos magis incitare videatur ad opera bona, quæ prior Divina intentio, hinc SS. PP. eam saepius inculcant. Aliquando etiam scientia, vel præscientia quóque, potest significare solam scientiam conditionalem, ut ex Suarez observavimus num. 304.

694. Ob. 6. Quod decernitur ante merita, decernitur gratis dandum: sed gloria non decernitur gratis danda: ergo. Confir. Actualis executio, vel collatio gloriae sequitur merita absolute prævisa: ergo etiam decretum conferendi gloriam. prob. conf. Sicut merita debent mouere ad actualiæ collationem gloriae, ita etiam debent mouere ad decretum conferendi gloriam: atqui non movent, nisi ut absolute prævisa: ergo. Resp. dist. maj. quod decernitur ante

ente merita, decernitur gratis subjectivè conc. maj. semper objectivè neg. maj. & dist. sic min. neg. conf. Modo ipsa gloria non detur in executione gratis, jam est corona iustitiae. vide num. 683.

Ad confir. neg. conf. ad prob. neg. maj. merita enim tantum debent cauſare ipsam gloriam, non autem decretum ex num. 559. & seq. Nec est verum, quod etiam ipsa voluntas præmiant debita juri meritorum; hæc enim esse potest subjectivè liberalis, & objectivè onerosa, ut explicatum num. 683. Sed neque verum est, quod decreta Divina servent inter se ordinem, quem servant objecta; nam in primis est tantum unicum decretum, consequenter non potest servare ordinem plus quam formalē: deinceps hunc debet servare; cum utique formalitas intentiva finis sœpe prior si formalitate intentiva mediiorum, quamvis in executione media sit priora.

693. Ob. 7. Præmium est bonum non debitum antecedenter ad merita: sed juxta nos, sive, si esset jam decretum ante merita, etiam jam esset ante ista debitum: ergo. Confir. Præmium est aliquid, quod potest negari, etiam post jam merito, & non sequitur propter necessariam connexionem ex merito: sed non ita se haberet in nostra sententia: ergo, Resp. dist. maj. Præmium est bonum non debitum antecedenter, hoc est, non debitum independenter à meritis. conc. maj. nullo modo debitum antecedenter, neg. maj. & dist. min. juxta nos esset aliquo modo debitum antecedenter, sed tamen dependenter à meritis. om. min. independenter ab his, neg. min. & conf.

Præmium, cùm sit merces meritorum, non potest deberi independenter ab ipsis: potest tamen aliquo modo deberi antecedenter ad merita absolute prævisa, si per antecedenter deberi nihil aliud intelligatur, quam deberi ratione decreti, suo modo antecedentis merita absolute prævisa, sed tamen non volentis conferre præmium, nisi intuitu meritorum; in hoc enim sensu juxta nos debetur præmium antecedenter ad merita; sed non independenter ab illis, quod solū repugnat conceptui præmii. Ad conf. dist. maj. præmium est tale aliquid, si spectetur præcisè quoad prædicta intrinseca. conc. maj. Si spectetur etiam quoad prædicta extrinseca. neg. maj. & dist. sic min. neg. conf. In nostra sententia gloria, spectata tantum quoad prædicta intrinseca, possit negari: at non potest negari, si spectetur etiam quoad prædicta extrinseca, sive ut prædefinita, aut promissa à DEO: quod tam parum obest conceptui meriti, quam parum promissio ducis, facta militi de eo promovendo, si bene se gerat.

696. Ob. 8. Talia sunt decreta DEI interna, qualia nobis manifestantur externè: sed externe tantum nobis manifestantur decreta salvandi homines post merita: ergo decreta DEI interna tantum sunt decretū salvandi homines post merita. Resp. intelligendo decretū tantum formaliter distincta, omitt. maj. neg. min. Sufficienter ex Scripturis, & Patribus (ex quibus debet colligi revelatio) habemus, quod DEUS habeat decretū, antecedenter ad merita præde-

stinativum. Quod autem DEUS de aliquo in particulari non revelet, quod sit prædestinatus ante merita, non obest; quia DEUS non omnia revelat, quæ decernit: insuper aliquæ revelationes, quæ videntur indicare prædestinationem post merita, ritè explicantur de executione gloriae, & non præcisè de intentione.

697. Ob. 9. Juxta nostram sententiam non potest quis se facere prædestinatum: ergo, si non est prædestinatus, frustra laborat, nec est in ejus potestate salvari. Resp. retorq. argum. in prædestinatione ad gloriam efficacem finalem, quæ ab omnibus admittitur antecedere merita, & necessariò post se trahit prædestinationem ad gloriam: nec magis est in potestate hominis, quam prædestination ad gloriam, adeoque involvit eandem difficultatem, ut patebit consideranti. Resp. 2. ex S. Prospero reponſione 3. ad Capitula Gallorum, ubi ait: Non ex eo necessaria tem pereundi babuerunt; quia prædestinati non sunt: sed ideo prædestinati non sunt; quia tales futuri ex voluntaria prævaricatione præsciti sunt. Idem S. Doctor ad objectiones Vincentianas reponſione 12. ait: Quia præsciti sunt casuri, non sunt prædestinati: essent autem prædestinati, si essent reversuri, & in sanctitate, ac veritate mansuri: ac per hoc prædestinationis DEI multis est causa standi, nemini est causa labendi.

In forma dist. ant. Non potest quis se face re prædestinatum, in hoc sensu, quod possit determinare DEUM ad hæc potius auxilia, quam alia danda. conc. ant. non potest se facere prædestinatum, in hoc sensu, quod possit DEUM, quando hic vult dare auxilia, determinare ad ea danda potius per decretum prædefinitivum, quam permissivum. neg. ant. & conf. Unde ex suppositione, quod DEUS det gratiam homini, est in hujus potestate facere, ut sit prædestinatus. videatur Aldrete in 1. part. tom. posteriori disp. 23. seq. 4. ubi num. 15. & 16. etiam querit, an haec prædestination, existens suo modo in potestate hominis, sit prædestination antecedens merita absolute futura, an consequens: de quare non sum solicitus; quia etiam subsequens esset sufficiens ad salvandam libertatem, prout docet Gormaz de DEO n. 964. videatur etiam Haunoldus l. 1. tract. 1. num. 553. ubi ait, esse in potestate nostra, ut DEUS videat hæc auxilia, si conferantur, fore efficacia, nosque per illa prædestinet: & in hoc sensu prædestinationem esse aliquo modo in nostra potestate: additque, sic sentire Molinam, Valentiam, Arrubal, Lugo, Esparzam, Pallavicinum, Granadum, & alios.

Contentit Fasolus tom. 2. in 1. part. quest. 23. art. 5. dub. 2. n. 19. & seq. docens, prædestinationem, formaliter sumptam probenevolo affectu DEI, non esse in nostra potestate, esse tamen sumptam terminativè, seu in ordine ad executionem, quatenus DEUS nos prædestinavit ad gloriam, executivè ob merita conferendam, quæ merita sunt in nostra potestate. Sic etiam non est in hominis potestate prædestination, ut est collativa gratie: sed iterum est in potestate hominis, ut ea gratia conjurgatur cum consensu, & sit in actu secundo efficax. Videtur etiam posse dici, quod in nostra potestate sit prædestination, non absolute, & determinatè, sed conditionatè, & disjunctivè; quia est in potestate

state nostra, ut, si DEUS det gratiam, det potius per decretum prædestinatum, quam reprobatum.

698. Ob. 10. Juxta nos prædestinatus non posset amplius DEUM graviter offendere: hoc est falsum: ergo. prob. maj. Prædestinatus non posset offendere DEUM usque ad dissolutionem amicitiae: ergo non graviter. prob. ant. DEUS tali homini semper vellet efficaciter summum bonum, independenter à meritis: neque posset illum privare vitâ aeternâ, quam decreto immutabili ei jam destinavit: ergo non posset illum odire, quasi rupta esset amicitia. Hoc argumentum Plateli retorquetur in prædestinatione radicali, seu ad gratiam finalem, quæ etiam juxta adversarios merita præcedit; DEUS enim talem tam parum potest privare vitâ aeternâ, quam parum immediatè prædestinatum ad gloriam.

Resp. neg. maj. Etiam prædestinatus DEUS aliquando dat gratias tantum inefficaces; alius nemo esset prædestinatus, qui semel mortaliter peccasset. Has tamen gratias Haunoldus vult, non esse effectus prædestinationis; quia non ordinantur ut media efficacia ad illam tanquam finem. Ad prob. neg. ant. dissolveretur enim amicitia pro aliquo tempore, sed esset iterum ante mortem reintegranda. Ad hujus prob. omitt. ant. (de quo posset disputari ex eo, quod prædestinatione sit impeditibilis ab homine, & alligata certis mediis) neg. cons. Rupta tamen esset amicitia, sed remaneret benevolentia, vi cuius DEUS talem hominem non privaret gloriam, sicut juxta adversarios non privaret gratiam finali, & consequenter nec gloriam.

Discrimen namque faciendum est inter benevolentiam, & amicitiam. *Benevolentia* tantum requirit benevolum affectum amantis erga amatum, & stat cum odio; nam DEUS utique habet benevolum affectum erga peccatores omnes; quia dat omnibus gratias sufficietes, plurimis etiam efficaces: & tamen eos odit, ut est innegabile. *Amicitia* insuper requirit aliquam proportionem in natura: & hinc inter hominem, ac brutum non potest dari amicitia, sed tantum benevolentia. Non tamen proportio debet esse arithmeticæ, sed sufficit geometrica, quæ respectu DEI, & hominis, juxta omnes stat in gratia sanctificante, & in peccatore, etiam prædestinato, non datur, adeoque nec amicitia.

Ob. 11. Juxta nos formalitas Decreti intentiva gloriae præcederet absolutam visionem meritorum, & esset subjectivè liberalis: at vero formalitas executiva gloriae, & collativa præmii, esset subjectivè onerosa: ergo daretur distinctio virtualis decretorum, quam non admittimus. ant. quoad 1. p. est nostra conclusio: quoad 2. probatur. Formalitatem decreti absolutè conferendi præmium debet præcedere absoluta visio meritorum, & illam, saltem eminentialiter, dirigere: ergo hæc formalitas est subjectivè onerosa. prob. cons. Post visionem absolutam meritorum non potest DEUS non concipere voluntatem præmiandi: ergo hæc voluntas est subjectivè onerosa. Resp. neg. 2. p. ant. ad prob. conc. ant. neg. cons. ad hujus prob. dist. ant. non potest DEUS non concipere voluntatem præmiandi ex suppositione, quod jam antecedenter liberaliter voluerit præmium

promittere. conc. ant. non posita hac suppositione. neg. ant. & cons. Potuisset DEUS absolute nolle præmiare merita: unde ipsa voluntio præmiandi est subjectivè purè liberalis; neque enim, ut jam diximus à n. 560, merita possunt causare actum voluntatis Divinæ, sed tantum hujus objectum, seu passivam collationem præmii.

Urgebis. Formalitas intentiva gloriae non supponit scientiam visionis de meritis absolute futuris: formalitas executiva gloriae eam supponit: ergo adhuc distinguuntur virtualiter. Resp. neg. cons. Hæc præsuppositio, vel non præsuppositio, tantum infert distinctionem formalis, dt jam diximus à n. 560, nam decretum DEI virtualiter indivisibile habet plures formalitates, tum scientiæ, tum voluntiæ, invicem formaliter, non autem realiter, aut virtualiter, ad se priores, vel posteriores: & decretum, de quo modo agimus habet 1. formalitatem intentivam gloriae, 2. collativam gratiae. 3. visionis absolute meritorum. 4. collationis absolute præmii, seu gloriae. videatur etiam n. 555. & infra n. 709. Addo tantum, hanc difficultatem æque premere eos, qui, admisso decreto virtualiter indivisibili, volunt, ad gloriam prædefiniri homines primum post merita absolute prævisa: nam hi debent tamen admirtere, quod prædefiniantur homines ad gloriam ante merita absolute prævisa, adeoque jam una formalitas decreti, nempe collativa gratiae, est subiectivè liberalis: consequenter debent isti authores nostris hisce responsis objectioni simili satisfacere.

ARTICULUS VIII.

An reprobatio positiva detur ante peccata absolute prævisa.

699. **S**icut Prædestinatione, ita & Reprobatione potest aliqua radicalis, alia formalis dici. *Reprobatio radicalis* est, qua DEUS vult homini tantum inefficacem gratiam conferre, non quidem, ut intendatur ab ipso inefficax quæ talis, sed, quæ talis fit ex malitia hominis. *Reprobatio formalis* est, qua DEUS non vult homini conferre gloriam, & iterum in *negativam*, & *positivam* subdividitur. *Negativa* est pura negatio prædestinationis, seu electionis ad gloriam, quando scilicet DEUS aliquos non eligit. *Positiva* (quæ intelligitur per reprobationem strictè dictam) est ex Magistro Sententiari lib. 1. dist. 40. *Precinctio iniquitatis quorundam*, & *Preparatio damnationis eorumdem*: scilicet, ut additæ Magister ibidem, DEUS alterum *præscit*, & non *præparat*, id est, iniquitatem: alterum *præscit*, & *præparat*, scilicet *eternam paenam*. Unde reprobatio, sicut prædestinatione, stat in actu intellectus, & voluntatis. Reprobi autem communiter dicuntur *præsciti*, non prædestinati: licet aliquando S. Augustinus, & etiam Concilium Valentinius cit. num. 687. dicant, *prædestinationem impiorum ad mortem*.

700. Dari reprobationem, etiam positivam, est innegabile; quia utique DEUS multos positivè damnat, & propter eos, præsupposta ipsisurum iniquitate, præparavit infernum. Sic

Sic pluribus Matth. 25. v. 41. dicit Christus: *Dicedit à me maledicti in ignem eternum, qui paratus est diabolo.* Multò minus negari potest reprobatio negativa, quæ ex positiva sequitur, quæque ad minimum infertur ex illo ad Rom. 9. vers. 22, ubi quidam vocantur *vasa iræ apta in interitum*, scilicet iij, in quibus DEUS voluit ostendere iram, & notam facere potentiam suam: hoc est, quos voluit damnare. Iterum Ecclesiastici 9. v. 11. dicitur: *Speciem mulieris alienæ multi admirati reprobri facti sunt.* item 1. Corint. 9. v. 27. *Cogito corpus meum, & in servitatem redigo, ne forte, cùm aliis predicatorum, ipse reprobus efficiar:* Et quamvis forte vox *reprobus* possit accipitiantur pro improbo, ut observat Suarez l. 5. de reprobatione c. 1. num. 1. tamen etiam optimè cum S. Anselmo exponi potest in significacione Scholasticis usurpata pro reprobato.

701. Jam reprobationis negativæ comparativæ, id est, horum potius, quam illorum, nulla datur causa ex parte hominum. ita S. Thomas citandus num. 705. & alii. Ratio est; quia DEUS pro sua libertate alios eligit, alios non eligit. Certe negatio primæ gratiæ congruæ, ex qua videtur secutura finalis iniquitas, non datur ob pecatum præcedens; quia nullum præcedit. Nec recursas ad peccatum originale; quia in primis hoc non est datum in Angelis, inter quos tamen plures fuere negativæ reprobati: dein hominibus tam prædestinatis, quam reprobis commune est.

Unde quamvis, ut probat Fasolus tom. 2. in primam partem quest. 23. art. 5. dub. 1. peccatum originale possit esse causa negativæ reprobationis absolutæ, in hoc sensu, quod DEUS homines in originale lapsos, atque, ut ait D. Augustinus, in damnationis massa inclusos, potuerit justè in ea relinquere: non tamen potuit esse causa, ut DEUS ob illud potius hunc, quam alium, in ea relinqueret. Quare autem DEUS hos eligat, alios negligat, spectat ad abyssum judiciorum Divinorum. videantur dicta n. 632. Reprobationis autem positivæ causa se tenet ex parte hominis, & sunt peccata ipsius, infernum promerita. Quæritur tamen hic, an decretum DEI, positivè reprobavitum hominis, detur ante peccata absolute prævisa, sicut prædestinatione, vel an primum post scientiam visionis de illis.

702. Dico. Repugnat reprobatio positiva ante absolutam prævisionem peccati: unde ea datur primum post peccata absolute prævisa (quamvis jam ab æterno detur; quia nempe omne decretum DEI debet dari ab æterno.) ita S. Thomas quest. 6. de veritate art. 1. ad ultimum. Scotus in primum dist. 41. quest. unica §. potest alter. Suarez l. 5. de reprobatione cap. 3. ubi plures citat acriter censurantes oppositam sententiam, Fasolus tom. 2d. in 1. part. quest. 23. art. 5. num. 10. & alii communissime. Probabiliter 1. autoritate Concilii Valentini citat num. 687. & plurium Patrum, quos citat Suarez. Prob. 2. ratione. Reprobatio positiva est preparatio poenæ inferni pro homine, & est positiva ordinatio, vel adjudicatio ejusdem ad poenas inferni: sed haec repugnat ante absolutam prævisionem peccati: ergo. prob. min. Adjudicare hominem poenis, vel ordinare ad illas, ante culpam absolutè prævisam, ut rectè ait Scotus loco cit. sapit inclinationem

animi ad puniendum, vel crudelitatem, quæ DEO repugnat: ergo. ant. cuilibet intellectui ritè disposito per se patet: certè, sicut ordinare hominem ad præmium, & felicitatem, sapit benignitatem, & liberalitatem, sic econtra ordinare eum ad penam sapit proclivitatem ad puniendum.

Hoc magis pater ex ipso modo tendendi decreti, qui esset iste: *Quia video, si Petrus haberet hæc auxilia, dissentiret, & peccaret, ideo volo ipsum damnare ad infernum, & propterea volo ipsi conferre dicta auxilia, & ejus peccatum permettere:* qui modus utique indicat inclinationem ad puniendum, seu crudelitatem; quia intendit penam ut finem, auxilia, & peccata, ut media. Quod DEUM insuper etiam ex eo capite decere videtur; quia hac ratione amaret, & vellet aliquo modo peccata, ut media ad finem à se intentum, nempe damnationem. Confirm. Si DEUS ante peccata actu puniret, ageret contra benititatem effectivè: ergo, si ante peccata absolute prævisa jam decernit punire, agit contra benititatem, saltem affectivè.

703. Jam effectus reprobationis, ut docet Suarez lib. 5. de reprobatione cap. 7. debent esse illius, qui reprobatur, adeoque DEI: unde peccata non sunt effectus reprobationis, ut impie docuit Calvinus: sed tantum permisso peccati, & insuper poena inferni. Permissio peccati, ut habet Suarez, est effectus reprobationis negativæ, saltem, si non sit poena alterius peccati; quia permisso ista datur ante culpm: adeoque non potest infligi per judicium punitivum, quale est reprobatio positiva. Poena inferni autem est effectus reprobationis positivæ; quia ob culpm infligitur. Potest etiam reprobationis positivæ effectus esse mors, si infligitur in poenam peccati, maximè finalis. Non tamen omnis permisso peccati est effectus reprobationis; quia etiam in electis DEUS sàpè permittit peccata gravia: sed tantum illa permisso est effectus reprobationis, quæ connexa est cum finali peccato, & aeterna damnatione. Vide Suarez loco citato.

ARTICULUS IX.

Solvuntur Objectiones.

704. **O** B. I. *Ad Rom. 9. v. 22. dicitur, DEUS volens ostendere iram, & notam facere potentiam suam, sustinuit in multa patientia vas iræ apta in interitum:* ergo, ante absolutam prævisionem peccati, DEUS aliquos aptat in interitum, ad ostendendam scilicet iram suam. Confir. Ibidem v. 12. dicitur: *Non ex operibus, sed ex vocante dictum est ei;* quia major serviet minori, sicut scriptum est: *Jacob dilexi, Esau autem odio habui:* ergo, sicut independenter à meritis DEUS Jacob dilexit, hoc est, prædestinavit, ita Esau odio habuit, hoc est, reprobavit. Resp. neg. conf. Textus tantum significat, DEUM, etiam post absolute prævisa peccata, non statim punire, sed patienter differre poenam ad ostendendam clarius poenæ justitiam, & iram post peccata. S. Thomas etiam 1. part. quest. 23. art. 5. ad 3. illud *sustinuit* exponit per vocem *permisit.* Ad confir. neg. conf. In primis hoc textu non usi sumus ad probandum

prædestinationem ante merita absolute prævisa: sed, si etiam per eum probaretur prædestinatio illa, non statim probaretur reprobatio; quia non eodem modo de una, ac de altera, accipiendum eum textum probatur ex bonitate DEI. Ad summum probaretur reprobatio negativa. vide etiam de hoc textu num. 626.

705. Ob. 2. Idem Apostolus ad Rom. 9. vers. 17. inducit DEUM loquentem de Pharaone: *Quia in hoc ipsum excitavi te, ut ostendam in te virtutem meam:* ergo Pharaon fuit à DEO antecedenter ad peccata ordinatus ad ostendendam justitiam DEI. Confir. 1. Proverb. 16. v. 4. dicitur: *Universa propter semetipsum operatus est Dominus, impium quoque ad diem malum:* ergo. Confir. 2. ex S. Thoma 1. part. quest. 23. art. 5. ad 3. ubi ait: *Quare hos elegit in gloriam, & illos reprobavit, non habet rationem, nisi Divinam voluntatem:* ergo reprobatio datur antecedenter ad merita. Resp. neg. conf. Illud *excitavi* non significat positivam excitationem, sed tantum permisiviā; nam sèpe Scriptura loquitur de permissione DEI, quasi de actione positiva, vel etiam præcepto, ad declarandam ejus certitudinem: unde hic textus communissimè exponitur: *Ego permisi tua sclera, que dein ordinavi ad ostendendam meam potentiam.*

Neque etiam particula *ut ibi accipienda est causaliter*, ut significet finem, antecedenter à DEO intentum; sed tantum consecutivè, ut significet eventum futurum, non quidem ex intentione DEI antecedente, sed ex alia suppositione. ita Suarez l. 5. de reprobatione c. 4. n. 10. Huc facit S. August. l. 1. ad Simplicianum quest. 2. agens de obduratione Pharaonis, & sic scribens: *Ut obduratio DEI sit nolle misereri: ut non ab illo erogetur aliquid, quo sit homo deterior, sed tantum, quo sit melior, non erogetur:* & paulò infra: *Ob hoc DEUS dicatur obdurare peccantes quosdam; quia non eorum miseretur, non quia impellit, ut peccent.*

Ad 1. confir. neg. conf. Non operatur DEUS impium quà talem; alias esset auctor peccati: sed tantum operatur hominem, quem negativè reprobando permittit fieri improbum, eumque post absolute prævisa peccata consequenter ordinat ad diem vindictæ malum. Ad 2. confir. dist. conf. reprobatio positiva datur antecedenter ad merita. neg. conf. negativa. conc. conf. De hac enim tantum loqui S. Doctor patet ex verbis his statim subiunctis: *Unde Augustinus dicit super Joannem: Quare bunc trahat, & illum non trahat, noli velle dijudicare, si non vis errare.* Ecce per reprobare intellegit non trahere, seu negare auxilium efficax.

706. Ob. 3. Bonitas DEI non minùs relinet ex poena peccati, quàm ex præmio boni operis: ergo, si DEUS ad ostendendam bonitatem potest prædestinare ante merita absolute prævisa, poterit etiam ante eadem reprobare. Confir. DEUS ratione supremi dominii potest innocentem cruciare poenis æternis inferni: ergo etiam ante peccata absolute prævisa damnare. Resp. dist. ant. Bonitas DEI relinet non minùs, & eodem modo. neg. ant. non minùs, sed diverso modo. conc. ant. & neg. conf. Bonitas justitia eluet tunc; quando supponuntur peccata absolute prævisa; si enim hæc non supponan-

tur, eluet in puniendo crudelitas. At bonitas liberalitatis, & misericordiæ, eluet in benefacendo, etiam, inò magis ante merita.

Ad conf. neg. ant. Si homo bestiam ita torqueret, censeretur crudelis. Dein homo ita cruciatus esset in morali necessitate desperandi, in quo DEUS non potest eum ponere ex sua determinatione. Respondent alii 2. omisi. ant. neg. conf. Reprobare positivè, significat per sententiam juridicam destinare ad poenas illas, tanquam punitionem, seu poenam, non tantum tanquam ad cruciatum: quam sententiam DEUS ferre non potest, ante peccatum absolute prævi-

sum.

707. Ob. 4. DEUS pro libitu, ante omnem prævisum peccatum, potest homini negare bonum indebitum, quale est gloria: ergo potest etiam decernere poenam. Resp. 1. neg. conf. illud enim non sapit crudelitatem, saperet autem istud. Resp. 2. neg. ant. si sermo sit de hac providentia, in qua negatio gloria est conjuncta cum incursum poenæ aeternæ, & in qua DEUS vult omnes salvos fieri. Dices, posse homines reprobari ratione contracti peccati originalis. Resp. hoc negat Suarez lib. 5. de reprob. cap. 3. n. 11. & dicit, quòd DEUS in hac providentia neminem positivè excludat à regno ratione peccati originalis, ut præcisè contracti in Adamo; quia DEUS stante inclusione nostrarum voluntatum in Adamo, & hujus peccato, tamen adhuc omnes homines vult salvos fieri; quamvis dein aliquos reprobet, ratione peccati originalis, in iis habitualiter perseverantibus usque ad mortem, cujus tamen perseverantia causa DEUS non est.

Id certè falsum est, quod Jansenius voluit, nempe omnes reprobatos positivè reprobari ob originale peccatum; nam plurimis hoc in baptismo remissum est, & tamen postea ob actualia peccata gravia damnati sunt. Quando autem S. Augustinus variis locis ait, per peccatum originale genus humanum factum esse quandam massam damnatam, plus non vult afferere, quàm, DEUM relictis in ea massa, hoc est, negativè reprobatis, non facere injuriam: extractis autem, seu prædestinatis, exhibere magnam misericordiam.

708. Ob. 5. contra 2. partem conclusionis. DEUS non potest, etiam post peccata absolute prævisa, ante actualē eorum existentiam, jam infligere poenam: ergo neque potest eam ab æterno decernere. Confir. Ante peccatum absolute existens, nemo est poenā dignus: ergo nemo potest damnari; quia iniustum est damnare neandum poenā dignum. Resp. neg. conf. DEUS non potest primū in tempore concipere decretum, & aliunde est metaphysicè certus de peccato futuro: ergo potest ab æterno hominem damnare; quia per hoc nulla injuria infertur homini; si damnatio non mandetur executioni ante actualē existentiam peccati: secus, si ante commissum peccatum jam sententia mandaretur executioni; nam tunc forte esset crudelitas: at hoc DEUS non facit. Ad confir. neg. conf. Si cognoscitur infallibiliter futurus poenā dignus, potest damnari, præsertim ab eo, qui non potest primū in tempore damnare.

709. Pro coronide tandem, & simul exactiore intelligentia prædestinationis, & reprobationis, revoco in memoriam, quod sèpè suprà dictum, scilicet, solam scientiam medium, in sensu strictiore, præcedere decretum; quia scilicet sola constituit actum primum metaphysicum ad illud: non autem præcedere scientiam visionis, quæ, ut explicatum num. 555. tantum formaliter præcedit, & eminentialiter dirigit ad decretum. Unde in complexo ex scientia visionis, & decreto, concipi debent formalitates, modò scientia, modò decreti; sive, modò formalitates actuū intellectus, modò formalitates actuū voluntatis, inter se succidentes, vel suo modo subordinatae, ut magis declaratum num. 559.

Series autem istarum formalitatum, supponendo præviām scientiam medium, sic se habet Loquendo de prædestinatione. 1. DEUS prædestinat, seu eligit hominem ad gloriam, tanquam ad finem. 2. Prædefinit meritum, seu actum bonum, tanquam medium ad gloriam, & tanquam finem gratiæ, & actus primi liberi. 3. Simul prædefinit statim individuum actus, seu ad hoc determinat; ad quid enim tantum indeterminat prædefinit; cum statim possit determinatè prædefinire? 4. Decernit conferre actum primum liberum creatum, qui includit gratiam prævisam congruam. 5. Ad exigentiam libertatis creatæ collata decernit non impedire suam omnipotentiam: ratione hæc applicatur. 6. Videt actum absolute futurum. 7. Decernit ipsam executionem, seu collationem gloriae, existentibus jam meritis, suo tempore faciendam.

At in reprobatione alter se res habet; quia neminem DEUS eligit ad infernum, nec intendit, vel prædefinit actum malum. Unde, primò consert DEUS libertatem creatam, & in hac gratiam. Secundo decernit non impedire omnipotentiam. Tertiò permittit peccatum. Quartò, quia hoc facit invitus, non permittit plus, quam necessarium sit ad salvandam libertatem, hoc est unum: adeoque determinat ad individuum. Quintò videt peccatum absolute futurum. Sextò decernit executionem, seu inflictionem poenæ aeternæ, suo tempore executioni mandandam.

DISPUTATIO V.

De Mysterio Sanctissimæ Trinitatis.

710. **D**E hoc Mysterio S. Augustinus l. 1. de Trinitate c. 3. rectè ait.
Nec periculosis alicubi erratur,
nec laboriosius aliquid queritur, nec fructuosius ali-
quid invenitur. Circa idem varii hæretici in varios errores prolapsi sunt. 1. Sabellius docuit, unum esse DEUM, ut in natura, ita etiam in Persona: & dici trinum, duntaxat ob diversas operationes, scilicet Patrem, ut Principium omnium, Filium, ut sapientiam, Spiritum Sanctum, ut auctorem sanctitatis. Ex hoc autem, cum inferretur, Patrem etiam esse passum pro nobis, & Sabellii asseclæ id concederent, Patropassiani sunt dicti. Hanc hæresin suscitavit denuo Michaël Servetus

Genevæ ob blasphemias in SS. Trinitatem, adnitente etiam Calvinus, combustus.

2. Arius distinxit tres Personas, sed solum Patrem voluit esse DEUM, Filium vero esse pri-
mam creaturam, ac per hunc Spiritum Sanctum,
& reliquas dein creaturas esse productas. 3. Ma-
cedonius admisit quidem Filium Patri per omnia
similem, sed voluit, Spiritum Sanctum esse crea-
turam. 4. Græci schismati Spiritum Sanctum
negant à Filio procedere. 5. Tritheita dixerunt,
tres Personas Divinas esse tres DEOS, etiam
quoad essentiam distinctos: cum quibus videtur
sensisse quidam Clericus in Francia, ut habet S.
Anlelmus l. de incarnatione Verbi cap. 1. § 3. 6. Anastasius Imperator editio sanxit, non Trinita-
tem, sed Quaternitatem adorandam esse. De his,
aliisque hæreticis, mysterium hoc impug-
nantibus, videri potest Ruiz de Trinit. disp. 19.
sec. 1. item disp. 20. sec. 2.

At Catholica Ecclesia contra omnes hos er-
rores in Concilio Lateranensi sub Innocentio III.
C. Damnamus de summa Trinitate sic definitivit:
Nos autem, sacro approbante Conclito, credimus,
Et confitemur cum Petro Lombardo, quod una que-
dam summa res est, incomprehensibilis quidem, Et
ineffabilis, quæ veraciter est Pater, Et Filius, Et
Spiritus Sanctus, tres simili Personæ, ac signillatim
quælibet earundem: Et ideo in DEO solummodo
Trinitas est, non quaternitas; quia quælibet trium
Personarum est illa res, videlicet substantia, essen-
tia, seu natura Divina: quæ sola est universorum
principium, præter quod aliud inveniri non potest:
Et illa res non est generans, neque genita, nec pro-
cedens: sed est Pater, qui generat: Et Filius, qui
gignitur: Et Spiritus Sanctus, qui procedit, ut di-
stinctiones sint in Personis, Et unitas in natura. Li-
cet igitur alius sit Pater, alius Filius, alius Spiritus
Sanctus, non tamen aliud: sed id, quod est Pater,
est Filius, Et Spiritus Sanctus, idem omnino, ut se-
cundum orthodoxam, Et Catholicam fidem con-
substantiales esse credantur. Hucusque Conci-
lium.

QUÆSTIO I.

De Cognoscibilitate hujus mysterii.

ARTICULUS I.

An hoc mysterium, Et quomodo pos-
sit cognosci.

711. **D**ico 1. Mysterium hoc ratione
naturali non est cognoscibile.
ita communissima cum Sancto
Thoma q. 10. de veritate (que est de mente) a. 13. contra Raymundum Lullum, de cuius do-
ctrina vide Vasquium in r. p. disp. 133. c. 4. &
Ruiz disp. 41. sec. 1. quorum prior eum excusat,
alter incusat. Prob. conclus. 1. Luc. 10. v. 22.
dicitur: Nemo scit, quis sit Filius, nisi Pater, Et
quis sit Pater, nisi Filius. Et cui voluerit Filius revela-
re: quod testimonium ad nostram assertionem
confirmandam affert Concilium Nicænum:
hinc etiam Matth. 16. v. 17. Sancto Petro,
Christum Filium DEI proficienti, reposuit Domi-
nus: